

נסיעת הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א לשבת קודש בצל הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א – תרל"ט

(מאמר ראשון)

הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א נסע פעם אחת לחצר קדשו של הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א לשבות במחיצתו על שב"ק. במאמר זה נביא כמה סיפורים נוראים משבת קודש זה, ועוד חזון למועד להביא עוד כמה פרטים היסטוריים משבת קודש זה.

יעקב זיע"א שיבוא על שב"ק לחצר קדשו בסאדיגורא אמר לו הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א שמסכים לבוא אבל הוא צריך לסעודת שב"ק מאכל פצעי מרגל בהמה ושצריכים לכדוק מקודם הח"י טריפות. הרה"ק אדמוה"ז זיע"א הסכים למלאות בקשתו, והרה"ק מטאלנא זיע"א נסע על שב"ק לסאדיגורא קודם שבת שחטו בהמה וכשבדקו הח"י טריפות מצאו שהיא טריפה שחטו בהמה אחרת ושוב מצאו שהיא טריפה כך שחטו י"ז בהמות וכשבדקו הח"י טריפות מצאו שהם טריפות עד שלבסוף כששחטו בהמה נוספת היתה כשירה כשהכניסו הפצעי בסעודת שב"ק הביטו כל הנוכחים לראות איך שהרה"ק מטאלנא זיע"א יאכל מאכל הפצעי שבגללה הוציאו הוצאה רבה כזה לשחוט שמונה עשרה בהמות ולקח הרה"ק מטאלנא את קצה המזלג וטבל במאכל הפצעי והכניסו לתוך פיו וזה היה כל מאכלו.

ה. בסעודה הביאו לשולחן מאכל קאשע והרה"ק מסדיגורה אכל והרה"ק מטאלנא לא אכל, ושאלו הרה"ק מסדיגורה וואס מאכט מען אייך וענהו אויכט קאשע ושאלו פאר וואזע עסט איהר נישט והשיב הרה"ק מטאלנא בלייבט א קאשע.

ו. סיפר הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא זיע"א כי בעת שהיה אא"ז הרה"ק רבי דוד זיע"א בבראד, נכנס אברך לשאול, היות שיש לו בלעה"ר משפחה והוצרך לו להרחיב ביתו והיות שיש תנור גדול שתופס מקום הרבה, ויש צוואת ר"י החסיד ע"ז שלא להרוס תנור. נתן הרה"ק רשות להאברך להרוס את התנור אך

א. הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א שלח את שני בניו להזמין את הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א לבוא אליו לשב"ק ונענה.

ב. בשעה טובה ומוצלחת הגיע האורח הנכבד כל ילדיו הגדולים של הרה"ק אדמוה"ז זיע"א הבנים והחתנים נסעו לקראת הרה"ק רבי דוד זיע"א עד לתחנת הרכבת של טשערנאוויטץ. כמו"כ יצאו אלפי החסידים מי בעגלה ומי ברגל לטשערנאוויץ לראות איך שהרה"ק אדמוה"ז זיע"א מקבל את פני הרה"ק מטאלנא. גם אלפי תושבי טשערנאוויץ באו לחזות בפגישת גדולי צדיקי הדור והרה"ק אדמוה"ז זיע"א ליווה אתו עד לאכסנייתו. הרבה תיאורים נכתבו סביב הקבלת פנים הלכבית שהיתה אז והרבה גוילים נתמלאו אודות ביקורו של הרה"ק מטאלנא בסאדיגורא.

ג. היה מרבה לספר רבי בן ציון רחמן ז"ל את דבריו של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א שאמר להרה"ק מסדיגורה כי ההבדל בין חסידי רוסיא לחסידי גאליציע הוא כי חסידי רוסיא ניגשים לפני להאדמו"ר ונותנים בכף ידו הפנימי תוכאן החווה על הצד הפנימי של היד כרומז כי חסידי רוסיא היו מרעיפים על הרבי את מתנות ידיהם ברוחב לב, לעומת חסידי גאליציע שמסתפקים בביטוי חסידותם על גב כף היד של הרב יוכאן הראה על הצד החיצוני של היד כרומז שחסידי גליציה מסתפקים בהרעפת נשיקות על יד הרבי, אלו ואלו סיים ואמר הרה"ק רבי דוד מתכוונים באמת ובתמים.

ד. מסופר שכשהזמין אותו הרה"ק אדמוה"ז רבי אברהם

שישאר איזה מעט ממנו בקצהו.

האברך סיפר זה לחותנו שהיה מחסידי הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זיע"א והלה נבהל מזה ואמר שישאל את רבו אם גם הוא מסכים לזה ונכנס אל הרה"ק מסדיגורה ולא סיפר בתחילה שחתנו שאל כבר את הרה"ק מטאלנא. למשמע השאלה ענה הרה"ק מסדיגורה שהרי בספר חסידים מובא שלא להזיזו ממקומו ויש לחשוש

מזה.

כאשר שמע את הדברים אמר הנה חתני מחסידי טאלנא, והתיר לו הרבי מטאלנא וא"ל שאם צריך מאד לאותו מקום אזי יכול להזיזו למקום אחר. אמר לו הרה"ק מסדיגורה הנה עומד לבא הרה"ק מטאלנא לבקר פה וכאשר יהיה כאן תבא גם עתה בשאלתך ונשמע פשרם של הדברים.

וכן היה בעת ביקורו המפורסם וישבו הצדיקים גם יחד, נכנס האברך והציג שאלתו עוד פעם ואז פנה הרה"ק מסדיגורה אל הרה"ק מטאלנא ולא רצה לענות בזה פנה שוב הרה"ק מסדיגורה ואמר שמעתי לומר שאתם מקילים בזה וכי התרתם לאברך?

נענה הרה"ק רבי דוד ואמר אני אענה על שאלתם הנה מפני מה באים החסידים עם שאלות כאלו והרי את

צוואת ר"י החסיד הם יודעים קודם בואם אחרת לא היה מקום לשאלה כלל ואלא בוודאי הם רוצים לקבל רשות ולהיות בטוחים שלא יזיק להם ושאינו נותן עצה כדי חלילה לא להינזק מזה ושקבל את זה על עצמי שלא יאונה להם רע וזה מה שעלינו לקבל ע"ע והרה"ק מסדיגורה בשמעו זאת נתרגש מאד ואמר עד כדי כך שהרה"ק מטאלנא צריך להכניס עצמו בענין הזה זה לא.

ז. בליל שבת קודש לא אכל הרה"ק מטאלנא מהמאכלים שהגישו לפניו וכששאלו הרה"ק אדמוה"ז זיע"א לפשר הדבר נענה ואמר: שלכן בליל ש"ק אומרים להמלאכים שנתלו לאדם בבואו מביהכ"ס "צאתכם

לשלום" והרי אדרבה הרי היו צריך רצוננו להיות שישארו המלאכים בביתנו? אלא שכשהמלאכים נמצאים אי אפשר לאכול. וד"ל.

הרה"ק מסדיגורה זיע"א כיבד מאוד את אורחו הנעלה n ואף מסר לו את עריכת השולחן בליל שבת. גדולה עד אין שיעור היתה הצנעת דרכו של הרה"ק מטאלנא ובעת עריכת השולחן התעניין ושאל כמה עולה כאן זוג סוסים ומה מחירו של סוס אחד מה מחירה של חבילת שחת ומה מחירה של עגלה ועוד שאלות דומות.

חסידי סדיגורה חרקו שיניהם וחרה אפם עד מאוד לא די שרבו מסר את ניהול השולחן להרה"ק מטאלנא אלא שעליהם לשמוע שיחות הבל כאלו לפיכך חשבו כי בבוקר יבקשו מרבו שהיום יערוך הוא את השולחן.

אך לדאבונו נכנסו שני הצדיקים יחד לבית המדרש ומן הנמנע היה לשוחח על כך כל עת התפילה אי לכך חמקו כמה מזקני החסידים לחדר רבו לפני תום התפילה בתקוה שישמיעו לפניו את בקשתם כאשר ייכנס לשם לאחר התפילה אבל לצערם כי רב נכנסו שני הצדיקים לחדר יחד ושוב לא העזו החסידים לפצות את פיהם בנדון.

גם בסעודת הצהריים נשנתה שיחה דומה לזו שביליל שבת והנה לפתע פתח הרה"ק מטאלנא את פיו בחכמה ויאמר חסידי

סאדיגורא אולי פלא בעיניכם הרבי שלכם כיבדני בעריכת השולחן והנכם שומעים כאן דברי הבל ורעות רוח על סוסים ועל שחת ומהרהרים הזוהי שבת קודש?!

ברם דוד המלך ע"ה ביקש בתהלים (ס"ד ב') 'שמע ד' קולי בשיחי מפחד אויב תצור חיי', ולכאורה יש להבין מה כוונתו בתיבת 'שיחי' מלשון שיחה קלה למה לא אמר 'בתפילתי' שמא הכוונה שדיבר דברים בטלים? אלא יש לומר שדוד המלך חשש כי כאשר ישמע הבעל דבר את דבריו הנשגבים להקב"ה יקנא בו ויחפש להטיל בהם דופי, על כן עטפם במלים פשוטות, לפיכך ביקש 'שמע ד' קולי', שהם דברים נעלים לכבודך, אף שדברי נראים כשיחי דברי הבל. ולכאורה למה לי

ציור של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א עוד בחיים חיותו

לנהוג בדרך זו, 'מפחד אויב' כי אני חושש שהס"מ יהא נטפל אלי, 'תצור חיי' 'תצור' מלשון תקשור כמו לצור על פי צלוחיתו הנני ניקשר ומסתיר בשיחות החולין את החיות הפנימית שבדברי, איך בינד איין דאס חיות פונעם ווארט אין פשוט"ע דיבורים.
"הנכם מבינים חסידי סדיגורה?" סיים הרה"ק מטאלנא את דבריו הק'.

ט. הרה"ק מסאדיגורא כיבדו באמירת דברי תורה, אולם הרה"ק מטאלנא סירב באומרו ארע ורציתי לנהוג באדמורות בהיותי בדרך און איך בין דורך געפאלין ונטשתי בדבר, מני אז קבלתי על עצמי שלא לנהוג באדמורו"ת בעת שהותי בדרך.
ומעשה שהיה כך היה:

באחת מנסיעותי לאחר כברת דרך ארוכה הגעתי לפונדק גדול, חדרי הלינה היו בעליה ובכניסה לפונדק הגישו אוכל. עליתי עם משמשי לעליה להניח את החפצים, פתחנו את אמתחתנו והמשמש ירד למטה לחדר האוכל לדבר עם בעל האכסניה שיתן לנו לטעום מה. כעבור

כמה רגעים חזר המשמש לעליה והתחיל לארוז את החפצים ולמלא את המזוודות, שאלתיו מדוע הוא ארוז את החפצים, ענה המשמש רבי דא איז נישט פאר אייך, פונדק זה אינו מיועד לכם שאלתיו מדוע?

ענה המשמש: הנה ירדתי לבעל הבית ואמרתיו לו

כי הרבי נמצא למעלה והוא נחפז וצריכים להכין אוכל השיב לי בעל הבית בחוצפה אם הוא נחפז ילך לשלום למחוז חפצו.

כששמעתי את הדברים אמרתי למשמש אם כן אין כאן מקומי אנו הולכים מכאן. ירדתי לחדר האוכל ניגשתי לבעל הפונדק והושטתי לו ידי לשלום אך הוא לא השיב לי שלום. שאלתי אותו מדוע אינך נותן לי שלום? המשיך בעל הפונדק בעזות: הלא נוכחתם כי

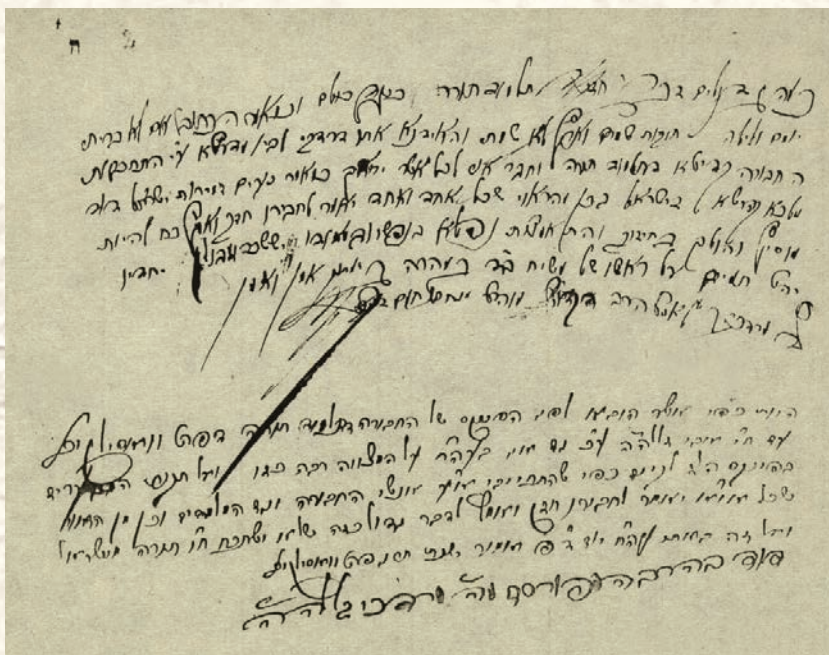
עד הפונדק יש כברת דרך ארוכה מפונדק זה לפונדק הבא הדרך ארוכה יותר אם אתעכב עם כל אורח לתת לו שלום ולהתענין בשלומו ומחוז חפצו יתכן שברגעים אלו יננס יהודי רעב וצמא מטורח הדרך ולא יהא לי אוכל להשיב את נפשו כי הנני עומד ומדבר עם חבירו לכן קבלתי על עצמי שלא להתעכב בנתינת שלום.

המשיך הרה"ק מטאלנא וסיפר שאלתי את בעל הבית אבל הלא אני רבי?

ענה לי בעל הפונדק: גם לרביים אינני מושיט ידי לשלום. אמרתיו לו: אולם אני הרי רבי גדול. ענה בעל הפונדק: גם אני. שאלתיו במה ענה לי בעל הפונדק בשאלה ובמה אתם רבי גדול? השבתי לו: אני הרי רואה על המצח שלך את כל הקורות אתך. ענה בעל הפונדק: גם אני רואה על המצח. הגביה הרה"ק מטאלנא את כובעו ואמר לבעל הפונדק אם אתה רואה על המצח אמור לי מה הנך רואה? נענה בעל הפונדק: אני רואה על המצח שלכם שאין אתם רואים על המצח שלי מאומה. סיים הרה"ק מטאלנא את הסיפור והפטיר בדרך צחות

מזה למדתי אז מפראועט נישט קיין רביסטווע אינטערעוועגנס שאין נוהגים באדמורות כאשר נמצאים בדרך. בהזדמנות אחרת הוסיף [הרה"ק רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זיע"א] שהרה"ק מטאלנא אמר להרה"ק מסאדיגורא לולא היה אותו מוכסן חסיד שלכם, הייתי מעניש אותו".

י. היה ביניהם חילופי דברים, ואח"כ אמר הרה"ק מטאלנא תורה, ואחר אמירת התורה אמר: "זוען ס'וואלט גיווען א אמת'ע אהבה ואחזה צווישן די צדיקים, וואלט שוין משיח פון לאנג גיקומען!"
ובתוך הדברים שאל הרה"ק מסדיגורה: מה פירושו של המאמר חז"ל: ש"משיח אינו בא רק בהיסח הדעת?" השיבו הרה"ק מטאלנא: שהפירוש היא כך, משיח וועט נישט קומען, ביז דער אייבערשטער וועט 'מסיח דעת' זיין, מעוונותיהם של ישראל.

חתימת הרה"ק המגיד רבי מרדכי מטשערנאביל זיע"א ובנו הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א

יא. הרה"ק מטאלנא, הרה"ק מסדיגורה. שבת בסעודה הראשונה הרה"ק מסדיגורה הדינים יומתקו! הרה"ק מטאלנא וכי הדינים אינם חסדים? והרה"ק מסדיגורה החריש ופניו נשתנו. וכן היה בסעודה ב'. אבל בסעודה ג', ענה: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (הכי הטוב הצפון רב הוא?) כלומר: אם צפון הוא אינו רב. צריך לגלותו נגד בני אדם, פעלת לחוסים בך נגד בני אדם.

יב. 'בעזה"י לסדר נשא תרע"ו כה תברכו את בני ישראל אמור להם (במדבר ו' כ"ג) במדרש תנחומא (פרשת נשא סימן י) אמור מלא כתיב אמור להם הקב"ה לכהנים תהיו מברכין אותם בכונת הלב כדי שתשלים הכוונה בהם ע"כ. ויראה ביאור המדרש הלז עפ"י הסיפור ששמעתי מידידי הרב מו"ה יהושע העשל מגאליציאן נכד מרן

הבעש"ט זלה"ה ולהגאון מאפטא איתן מושבו בק"ק דראביטש ומחמת רעש המלחמה הוכרח להיות גולה וסורה וזה שנה ומחצה מתגורר פה קהלתנו הק יצ"ו ששמע מחותנו זקנו הגה"ק רבי אורי מסאמבור ז"ל שהיה סמוך על שולחנו מיום חתונתו עד הסתלקותו זי"ע שבימי חורפו היה אצל הגאון הקדוש מרן רבי אברהם יעקב מסאדיגער ז"ל ומצא שם את הגה"ק מרן מו"ה רבי דודל מטאלנא זלה"ה והיה במסיבת משתה ובתוך הסעודה נתן איש אחד לחיים אל הרבי מסאדיגער ז"ל ובירך אותו הרבי בל"א בזה"ל דיא זאלסט האבען פיעל גיטס ואמר לו הרב הקדוש מטאלנא ז"ל פאר וואס זאגט איר נישט פיעל גיטס פאר וואס זאגט איר נישט אלדעס גיטס השיב

לו הרב הקדוש מס"ג אייגענטליך פון וויא נעמט זיך דער כח פין א מענעש יענעם צו בענשען נור השי"ת חלק מכוחו ונתן ליראיו שיהיה כח בידם לברך וליתן

1 מתוך תכריך כת"י על התורה מהגאון הק' רבי ישכר שלמה טייכטהעל צוק"ל המ'מנה שכיר' ראב"ד ור"מ דק"ק פישיטיאן סלובקיה.

למברך א"כ זה רק חלק מכחו ולא כל ע"כ אין בידי לברך אללעס גיטס רק רוב טוב וכמאמר הקרא תהלים לא כ מה רב טובך אשר צפנת ליראיך ולגבי הקב"ה כתיב תהלים לד יא ודרשי ה לא יחסרו כל טוב הוא יתברך יכול ליתן כל טוב והפך הרבי מס"ג אל הרה"צ מו"ה אורי הכהן זל ואמר לו אתה שהוא כהן שפיר תוכל לברך בכל טוב יען דכתיב כה תברכו ר"ל כה בדומה לו וכדכתיב שם ושמו את שמי שיהיה הברכה במילוי ע"ב שמעתי ממנו ועפ"י הדברים האלה יובן היטב דברי המדרש הנ"ל אמר להם הקב"ה לכהנים שלא תברכו את ישראל כדרך האדם שאין הברכה במילוי רק אמור להם מלא ויהי בכונת הלב שתשלים הברכה הברכה במלא ולהשפיע להם כל טוב כן יזכנו לזה אכ"ר.

יג. הרה"ק רבי שלמה'ניו מסדיגורה זי"ע"א וגיסו הרה"ק רבי נחום בער'ניו זי"ע"א הגיעו לבית אביהם לדלות ולשמוע דברי תורה מפי הרה"ק מטאלנא שאכן נעתר להם ולא פסק פומיה מלומר מילין דחסידותא. באמצע השבת ביקשו הבנים מאביהם הרה"ק מסדיגורה זי"ע"א שיאמר גם הוא דברי תורה אך הוא סירב. לאחר הפצרות חוזרות ונשנות אמר להם 'אילו נתן לנו את השבת ולא נתן לנו את התורה דינו', כלומר שגם בלא אמירת תורה די בשבת עצמה. נענו בניו ואמרו הרי לא כתוב כן! הנוסח הוא 'אילו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דינו' אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו' השיב להם אביהם בדרך צחות ובמליצה אויף א רעבישע תורה פרעגט מען נישט קיין קשיות. בספר שרשרת זהב, מובא כי הפשט בדבריו הוא שכתוב כי שקולה שבת כנגד כל התורה וזאת רצה לרמוז והיו אלו

הדברים בעצמם דברי תורה. יד. סיפר הרה"ק רבי יוחנן מטאלנא זי"ע"א, אא"ז הרה"ק ר' דוד מטאלנא היה אומר הרבה ווערטלעך והיה אומר שאינו עושה ווערטלעך. פעם א' היה אצל הרה"ק מסאדיגורא זצ"ל, וכשהלך לפנות בוקר למקווה

הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף מסדיגורה זי"ע"א

ישראל ב'ן ש'לום ה"ה רבנו הק' מרוז'ין זי"ע וזהו כונת אמירת אבי הק' איזהו פנים היו לי אם היו קוראים לי פייבוש ע"כ מספר הנ"ל.

טו. בהיות הרה"ק מטאלנא בסאדיגורא הי' מונה שבחם של בני הרה"ק אדמוה"ז זיע"א אחד לאחד. על הרה"ק ר' שלמהניו זיע"א אמר: "הער איז א בארדיטשובער רא"ב (שכידוע הי' ר' שלמה'ניו עובד את ד' בהתלהבות עצומה ובשלהבת יה) על הרה"ק ר' נחום בער'ניו זיע"א אמר: "הער איז א שפיל פויגל" "צפור דרור" [כלומר קשה לתפוסו ולהשיגו] על הרה"ק ר' יצחק זיע"א אמר: מהאט גענומען א נשמה און מהאט עס אנגיטאן א גוף". ועל הרה"ק ר' ישראל זיע"א אמר: "הער האט חכמת שלמה". כמו"כ הפליא הרה"ק מטאלנא את חכמתו של הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א, ומעשה שהי' כך היה שאמר לו הרה"ק מטאלנא "יודע אתה כי אני דודך"? ענה לו הרה"ק רבי מנחם נחום זיע"א בהיותו ילד רך בשנים: לא, אין הרב דודי, שאלו הרה"ק מטאלנא: ואלא מה? ענה לו: הרבי הינו דודי זקני, והרה"ק מטאלנא הפליא את חכמת הילד. וביטא לפני זקנו הרה"ק אדמוה"ז זיע"א את התפעלותו מחכמתו של הרה"ק רבי מנחם נחום זיע"א על אף גילו הצעיר.

יז. שאלו הרה"ק מסדיגורה מדוע זקוק כבודו לעשרה משמשים? ענה לו הרה"ק מטאלנא ופירט את תפקידם של תשעה מן המשמשים. ומה עם העשירי שאל הרה"ק אדמוה"ז זיע"א? העשירי, ענה לו בחיך, תפקידו הוא כי כאשר אני אומר "תורה" הוא עומד מאחורי ואומר אחרי כל כמה משפטים: "אוהה אוהה" (כלומר קריאת התפעלות מדברי התורה).

וצחק הרה"ק מסדיגורה מאד?

יח. באחת משיחותיהם, שאל הרה"ק מסדיגורה את הרה"ק רבי דוד'ל: "רבי, חכמתך הלא מקיפה עולם ומלואו, שמא יכול אתה לומר לי, מדוע כונו האדמורי"ם הראשונים בתואר 'צדיקים' סתם, בעוד שאת האדמורי"ם של מינו מכנים 'יהודים טובים'?" אמר הרה"ק מטאלנא,

2 נוסח אחר כי הרה"ק מסדיגורה שאל את הרה"ק רבי דוד זיע"א מדוע אין לו כל כך הרבה משמשים כפי שהיה לו בשנים עברו ועל כך ענה הרה"ק מטאלנא כי בשנים הצעירות היה לו כח לשרת את המשמשים אך עתה בזקנותו קשה לו הדבר ולכן משתמש בפחות "עוזרים".

ליוה אותו הרה"ק ר' נחום בערניו זצ"ל חתן הרה"ק מסאדיגורא ובן הרה"ק ר' שלום יוסף בן הרה"ק מרוזין זצ"ל ובידו נר או לאמפ להאיר והיה אז שלג אמר לו רבינו זי"ע פאמעלעך גיב אכט סזאל זיך נישט אנכאפן די שניי, בלה"ק לאט הזהר שהנר לא ישרוף השלג והראה רבי נחום בערניו מבטי תמיהה ע"כ אמר לו רבינו דאס איז אויך ניט קיין ווערטל.

טו. ובספר שיח יצחק הוסיאטין ששאלו הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א על פשר דברי אביו שמזל שלא נקרא 'פייבוש', השיב הרה"ק מסדיגורה זיע"א אצל אדם הראשון נאמר 'ביום אכלך ממנו מות תמות' נמצא שאחרי אכילתו מעץ הדעת היה צריך למות באותו היום ובעצם הרי חי עוד עד קרוב לאלף שנה. אלא דע"י החרטה ותשובה שעשה הפך הקב"ה בדינו את יומו של אדם הראשון ליומו של הקב"ה שהוא 'אלף שנים בעיניך כיום אתמוול'. אולם השטן עמד למעלה וקיטרג למה לא יקויים בו הפסוק כפשוטו 'ביום אכלך ממנו מות תמות' שהוא יומו של אדם כפשוטו, וכדי לפייסו ולסלקו מסרו לו ארבע נשמות גבוהות שיהיו כבושים תחת ידו כעין ענינו של השעיר לעזאזל והיו נשמות אלו כבושים תחת ידו עד שעלה משה רבנו ע"ה למרום לקבל את הלוחות, וידוע מה דאיתא בפרקי דר"א פרק ח' שכל מלאכי מעלה עטרוהו למשה רבע"ה במתנות, ורצה גם הס"מ להיות בין מלאכים אלו ונתן מתנה למשה ארבע נשמות אלו.

וזהו הפי' בפסוק הנאמר על משה 'עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם', דהיינו כשעלית למרום לקבל הלוחות שבית אז שבי שעברו לרשותך הנשמות שהיו בשבי תחת יד הס"מ, ואיזהו נשמות הם לקחת מתנות באדם שלקחת מתנה אותן הנשמות שהיו בשבי באדם בכח חטאו של אדם הראשון ומי הם אותם הנשמות שהיו בשבי ע"ז מרמז הכתוב באותיות שבי והם רבי ש'מעון ב'ן יוחאי ולמפרע הם ר"ת י'צחק ב'ן ש'למה האר"י ז"ל וכן ישראל ב'על ש'ם הבעש"ט זי"ע וכן

הרבה צדיק רדוד'ל מטאלנא

ציור של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א

שאהב להגיד דברי חכמה חריפים, חי"ך. "אני סבור" - ענה כעבור רגע - "שהטעם לכך פשוט כפשוטו. הצדיקים הראשונים לא היו יהודים טובים, הם לא רצו להצדיק את הרבונם של עולם ולא היו מוכנים לוותר לו במה שנוגע לכלל ישראל. אם רק חשו שיצא בשמיים גזר דין על הכלל או אפילו על פרט כלשהוא, מיד הרעישו עולמות כדי לבטל את אותו גזר דין, ולא נסוגו עד אשר השיגו את שלהם. לכן היו הם במדרגה של

'צדיקים' שעליהם הגמרא אומרת: 'הקדוש ברוך הוא גוזר, וצדיק מבטל'. כך נהגו הצדיקים הראשונים. "ואולם הצדיקים של היום, הם יהודים טובים. הם רוצים לחיות טוב ולא להסתכסך עם שמו הגדול והקדוש. אם הם חשים בגזר דין, חושבים הם: 'אם אתה, רבונם של עולם, סבור שכך צריך להיות, מהיכא תיתא, מדוע להקשות עורף נגד רצונך האלוקי". "על כן הם יהודים טובים, כלומר, לא מרעישים עולמות". והרה"ק מסדיגורה חי"ך עוד פעם.

יט. סיפר הרה"ק רבי ישראל מרדכי מראחמיסטריווקא זיע"א שאמר הרה"ק מסאדיגורא שמי שראה פני הרה"ק מטאלנא זיע"א זהו סגולה ליראת שמים. והיה שם חסיד אחד שנדמה לו שלא ראהו כ"כ טוב, ולקח עגלה ונסע אחרי הרה"ק ר"ד מטאלנא וכשראה הרה"ק מטאלנא שהוא נוסע אחריו

ציוה לנסוע יותר מהר עד שכמעט הגיע לעגלה ואז ציוה הר"ד שיסע יותר מהר וכך היה כמה פעמים עד שראה שהוא הגיע כבר עד כלות הנפש עצר את העגלה ונתן להחסיד להביט אל מראהו והמשיך בנסיעתו (פר

אחרי קדושים תשמ"ג)

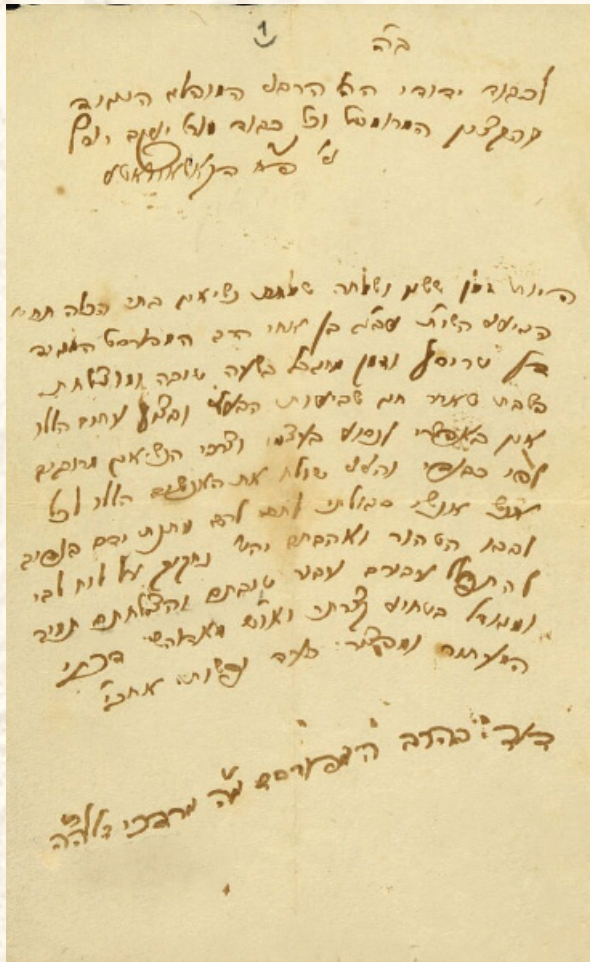
כ. ומסופר כי באותה שבת כיבד הרה"ק אדמוה"ז את הרה"ק מטאלנא לומר תורה ורבינו סירב ובעת השולחן בסעודה שלישית שערך הרה"ק זיע"א אדמוה"ז בביתו בנוכחות המשפחה והמקורבים כדרכו בקודש ניאות הרה"ק מטאלנא לומר תורה, ופו"א 'וזרח השמש ובא

השמש כל צדיק צריך להשאיר ממלא מקום שאם לא כן הרי זה בחינת שקעה חמה שלא בעונתו שאין זה כסדר העולם וזהו הסוד של ליקוי המאורות שהגמ' אומרת שהוא פועל יוצא מת"ח שלא נספד כהלכה, ושלא כהלכה הינו בחיי אביו ולכן אצל דוד המלך כתוב ויקרבו ימי דוד למות שרק הימים נפטרו ואילו הוא עצמו לא נפטר משום שהשאיר אחריו ממלא מקום ומשום כך אמר על עצמו בשמחה הנני הולך בדרך כל האדם כסדר העולם דאב קודם לבנו'.

ובכל אותה עת ישב הרה"ק אדמוה"ז זיע"א בדביקות עילאית אחוז בשרעפי קודש והדברים היו נראים לעין שאינם פשוטים כלל ועיקר. לאחמ"כ אמר הרה"ק אדמוה"ז זיע"א למקורביו 'די וועלט זאגט אז הער איז א קלוגער און איך זאג אז הער איז פון יענע חכמים אויף וועלכע די הייליגע גמ' זאגט חכם עדיף מנביא משום שנביא אומר מה שהוא יודע דהיינו מה שרואה בנבואתו ומה שמצוים אותו לומר וחכם יודע מה שאומר, ועוד שנביא אומר לאחרים וחכם הוא לאחרים ולעצמו. וחכם הוא בבחינת אדם, ועל זה אמרו חכז"ל ולעצמו איזהו חכם הלומד מכל אדם'.

כא. באותו מוצאי שבת שלח הרה"ק מסדיגורה וקרא אליו את מקורבו של הרה"ק מטאלנא, ר' לייב יאשה'ס, וביקשו שיספר לו בפרטות על

פטירתו של ר' מוטל, בנו יחידו של הרה"ק מטאלנא. סיפר לו אז ר' לייב'צ'ה כך: "זה כמה שנים שהרופאים טענו שלכו של ר' מוטל - חלש, וציוו עליו לנסוע לחצי האי קרים, שם מזג האוויר חם יותר. אבל השלטונות הרוסיים לא הסכימו בשום אופן לתת את אישורם לכך, ור' מוטלה נשאר בביתו, וגזר הדין המר לא איחר לבוא. "הדבר היה לפני שנתיים, בשנת תרל"ז. ראש השנה חל אז בימים שלישי ורביעי בשבוע. כוחו של ר' מוטל כבר לא עמד לו לבוא להתפלל. הציבור חש כי אסון עומד להתרחש עם כניסת השנה החדשה. הבכיה

הזמנת הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א לחתונת בתו עם בנו של אחיו הרה"ק רבי אברהם מטריסק זיע"א

החולה מחמיר והולך. בטאלנא אין מברקים, אלא רק בעיירה הסמוכה, שממנה צריך לשלוח את המברק באמצעות שליח. השליח הגיע לטלנה רק בעת שהרבי ערך את שולחן השבת שלו. 'שבת היא מלזעוק' הגיב הרה"ק שלי והמשיך בניהול השולחן בהרחבת הדעת כרגיל. "באמצע הסעודה השלישית הודיעו להרה"ק שהתקבל מברק לפיו השתפר מצבו של החולה במידה ניכרת. רבה היתה הפתעתנו, על כן, כאשר הרה"ק הפסיק לפתע את השולחן. הוא הורה להביא לו את המים האחרונים, ובירך 'ברכת המזון' בחיפזון. הוא נכנס לחדרו. עשה הבדלה וציווה על כולנו לצאת. "בשעה אחת עשרה בלילה, בערך, הגיע מברק, ובו נאמר שהחולה זקוק לרחמי שמיים. הרבנית והמקורבים מיהרו להכנס לחדרו של הרה"ק כשהם בוכים בכייה גדולה ומרה. אבל את הרה"ק מצאו ישן על הספה. שנתו של הרה"ק היתה בדרך כלל קלה, וכל רעש בחדרו היה מעירו מיד. אבל הפעם היתה שנתו כה עמוקה, שהוא לא שמע כלל את בכייתם וזעקותיהם של בני ביתו. "בכל דרך אפשרית נסינו להעירו, בתחילה רקענו ברגלינו, אחר כך החילנו להקיש במצלתיים, אחר כך שלחנו חסיד אחד שהקיש על חלון חדרו של הרה"ק ללא הרף, אבל הכל היה לשווא, הרבי לא מש ולא זע. נבהלנו מאד. אני העזתי והרמתי את ראשו של הרה"ק, בעוד חסיד אחר ממקורביו הוריד את רגליו לרצפה, אבל לשווא: הרבי ממשיך לישון כך, בישיבה. "בשעה אחת בדיוק התעורר

הרבי בעצמו משנתו. "מדוע אתה שותק? מדוע אינך מרעיש עולמות?" - התלוננה הרבנית מרה. "בבת עינינו בסכנה כזו, ואתה ישן!" "התחת אלקים אנכי?" - ענה לה הרה"ק במתינות - "יש להודות לשמו האהוב על הרע בדיוק כמו שמודים על הטוב". "מיד הבינונו שכבר מאוחר מדי גם לבקשות. "מאוחר יותר נודע לנו, שבשעה אחת עשרה בלילה נפח ר' מוטל את נשמתו הקדושה, ובשעה אחת כבר הובא לקבר ישראל. "וכבד'ל והגבאי של ר' מוטל סיפרו אחר כך, שבשעת גסיסתו פקח לפתע את עיניו ואמר: 'מדוע אין מדליקים את הנרות? וכי אינכם רואים איזה אורח חשוב יש לנו

בשעת התפילה היתה גדולה ונוראה. "לפני התקיעות נכנס הרבי שלי לביקור חולים אצל בנו היחיד והורה לבעל תוקע לתקוע שם בשופר". "ואיך היו התקיעות?" - שאל הרה"ק מסדיגורה. "זהו אכן הדבר שממנו הבין הציבור שהאסון קרוב. השופר אותו שופר, אותו בעל תוקע וגם אותן הכוונות, ובחדרו של ר' מוטלה יצאו התקיעות בקלות והיה בהן להחיות את הנפש ממש, ואילו שם, בבית המדרש, 'אין קול'. הבעל תוקע בשום אופן לא הצליח להוציא תקיעה פשוטה למרות כל מאמציו."

"והרבי?" המשיך ושאל הרה"ק מסדיגורה. "על הרה"ק לא ניכר שום סימן של חוסר מנוחה, - ענה ר' לייבצ'ע. - "הכל כמנהגו נוהג, כאילו דבר לא קרה." "נראה שר' מוטל בעצמו כבר ידע היטב שמצבו בכי רע, המשיך הגבאי הטלנאי וסיפר. "שכן ביום שני, ערב ראש השנה, נולד בן לחתני, נחום. בהיותו בן בית אצל ר' מוטלה, נכנס אליו חתני כדי לקבל ממנו ברכת מזל טוב. ר' מוטלה חיך, לחץ בחמימות את יד חתני ואמר: "את הברכה הטובה ביותר אני צריך לבקש ממך." "כפי שהרבי ישמע מיד, קראו באמת לך הנולד על שמו של ר' מוטלה.

"במוצאי ראש השנה, כאשר נראה בעליל שהמצב מחמיר והולך, הוחלט לנסוע עם ר' מוטל לקרים ללא הסכמת השלטונות. "בטאלנא עצמה

אין תחנת רכבת, והתחנה הקרובה ביותר היתה בעיירה בופאליץ המרוחקת מטלנה. לכן נאלצו לנסוע לשם בעגלה. הרה"ק שלי נפרד מבנו בקרירות מה ובשוויון נפש, ואפילו לא ליווה אותו החוצה אלא רק עד הדלת. כשחזר לחדרו, אמר בסערות רוח נוראה את פרק פ"ח ב'תהלים'. היתה זו הפעם הראשונה והיחידה שראיתי את רבי בוכה בשברון לב כזה. "עם ר' מוטל נסעו רק אשתו יוכבד'ל, הגבאי שלו והמשרתים הנחוצים. הנסיעה לבופאליץ נמשכה יממה שלמה. הם נאלצו לעשות שם את השבת.

מיד בבואם שלחו מברק אל הרה"ק שלי, שמצבו של

הצדיק, ר' דוד מטאלנא

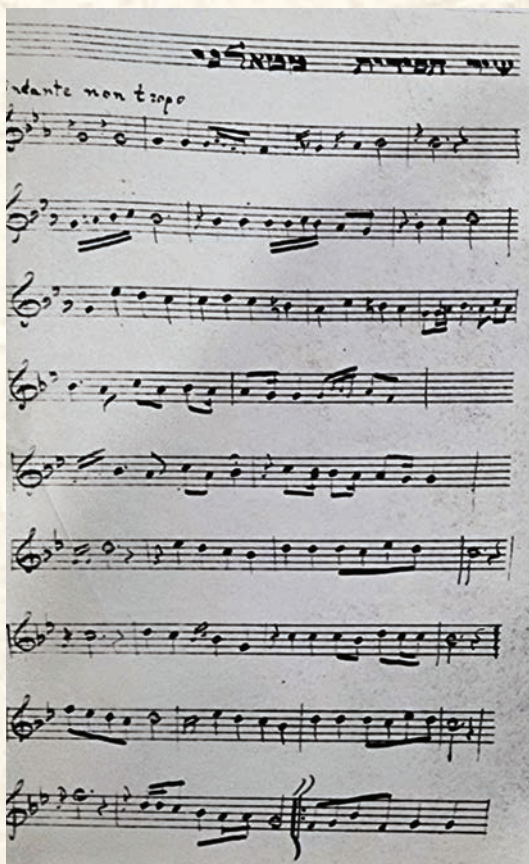
ציור של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע א'

'האם חזר כבר שלום שכנא?
'יוכבד'ל חזרה!' - עניתי להרה"ק,
תוך שאני צופה לראות כיצד יגיב
על כך. 'הנה יש כבר לחתנך שם
לקרוא בו לבנו' - אמר לי הרה"ק
תוך שהוא חולץ את נעליו. 'לך
הביתה מהר, כבר מאוחר. יש
לערוך את הברית'. 'אתה יכול כבר
ללכת' - אמר אז הרה"ק מסדיגורה
ללייב'צה יאשה'ס. - 'אני יודע
כבר כל מה שרצייתי לדעת. מגיע
לך 'ישר כוח'. אני מקנא בהרה"ק
רבי דוד שלכם על כוח התאפקותו.
החוכמה היא מעל לכל".

בשעת מעשה, היתה התענינותו
הרבה של הרה"ק מסדיגורה
בסיפור פטירתו של ר' מוטל
לחידה בעיני הסובבים אותו. שלוש
שנים אחר כך, פקד את הרה"ק
מסדיגורה אסון גדול עוד יותר: בנו
הבכור וחתנו נפטרו. רק אז החלו
החסידים ללמוד רמזים ופשטים
מהדברים שנאמרו שלוש שנים
קודם לכן. הרבי מסדיגורה הראה
אז, בשעת אסונו, כוח גדול עוד
יותר. אז ניתן היה לראות בעין את
הביטול שהצדיק מבטל את עצמו
כליל ומצדיק ומקבל באהבה גזר
דינו ית'.

כב. וכשחזר מביקורו בסאדיגורא
הרבה לדבר הרה"ק מטאלנא
בשבח האדמוה"ז ובניו. החסידים
נתקבצו סביבו לשמוע חוות דעתו,
ושאל אחד מחסידיו מה אתם
אומרים על הרבי מסאדיגורא, נענה
הרה"ק מטאלנא דער סאדיגורער
איז א הערליכער יוד. ועמדו שם
חסידיו והתפלאו, וכשהרגיש זאת
הרה"ק מטאלנא אמר להם מה
אתם מתפלאים גם בין רעבי'ס
למצוא הערליכער יוד זה חידוש.
מקורות: אהלי יעקב, הילולא קדישא אייר,
זרע יעקב כ"ג, מאמר מרדכי, שרפי קודש
- אמרי חיים, נקודת לבבי, מסילות כ"ח,
נצח דוד ג', כתבי ר' מרדכי אהרן, המבשר,
מפי ספרים וסופרים, כנסת דוד, משכנות
הרועים, תפארת ישראל.

שיר חסידים מטאלנא
מגני הרה"ק רבי מרדכי שלום יוסף מסדיגורה זיע"א

ציור של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א

כאן? הן אבא בא!
"בטאלנא עוד לא נודע דבר
האסון הגדול. למען האמת
ניחשו את הדבר, אבל
היתה זו רק השערה ולשער
- אין פירושו לדעת. "כדי
לברר מה המצב, שלחו את
אחד מאנשי החצר, שלום
שכנא, למברקה בעיירה
הסמוכה, כדי שיוודע
באמצעות מברק מה נשמע
עם ר' מוטלה. אבל הוא
לא קיבל שום תשובה על
כל המברקים שלו. הוא כבר
הבין את הסיבה לכן, וכדי
שלא להביא אל הרבי את
הבשורה הרעה, נשאר שלום
שכנא באותה עיירה מספר
ימים, על כן היתה העיר
טאלנא נבוכה.

"ביום שני, מוקדם בבוקר,
בשעה שצריך היה להיערך
ה'ברית' אצל חתני, נכנסנו
אל הרה"ק כדי לשאלו בענין
השם שניתן לרך הנולד,
כפי שנהוג היה אצל חסידי
טאלנא המקורבים להרה"ק.
"מדוע אתם נחפזים?" -
אמר אלינו הרה"ק - "שם
הוא ענין חשוב מאד. לא זיק
אם הברית יהיה קצת יותר
מאוחר. "כעבור שעתים
בדיוק, הגיעה יוכבד'ל, כלתו
של הרה"ק, בחזרה לחצר.
הציבור בן אלף האנשים,
שהתאסף בחצר, געה בבכי
מר בראותו את יוכבד שבה
לבדה. כולם הבינו את
גודל האסון. "באותו רגע
מר ונמהר, שכחתי בכלל
את ענין הברית. כהרף עין
נכנסתי במרוצה לחדרו של
הרה"ק, כדי להיות יחד אתו
ברגע הקשה. 'מה היללה
הגדולה?' - שאל אותי
הרה"ק בקול שווה נפש למדי

אדר ראשון – במשנת מרן הסב"ק זיע"א

אנו מגישים בפני שוחרי החסידות והמתעמקים בתורת רבוה"ק זיע"א מאמר המבאר את מהותו של חודש אדר – במשנת מרן הסב"ק מרוז"ן זיע"א – ואת עניינו של חודש אדר א', אלופו של עולם דר בישראל, שמחת אדר ראשון – הגאולה הרוחנית שנעשתה על ידי גזירת המן, ההבדל בין חודש אדר א' לאדר ב' – גדלות ראשון וגדלות שני, פורים קטן – השמחה על היציאה מקטנות הראשונה.

אדר ראשון – במשנת מרן הסב"ק מרוז"ן זיע"א

יש לבאר את עניינו של חודש אדר א', מה עניינו, שעורכים בו פורים קטן. אם עניינו של חודש אדר תקף גם בחודש אדר ראשון, היה לנו לכאורה לעשות ימי משתה ושמחה באדר ראשון כמו באדר שני, ואם לאו למה עורכים פורים קטן. ועל כרחק שיש בחודש אדר הראשון מעין עניינו של חודש אדר השני, אבל בדרגה קטנה יותר, ויש להבין מה היא דרגה זאת, ויתבאר ההבדל בינו לבין חודש אדר ב' שבו עיקר שמחת החג, פורים גדול, שבאמת יש ב' פורים קטן כוחות עצומים של יציאה מקליפת 'המן' ו'עמלק', והתרוממות לנחלי האמונה.

הקיימותי את דבר ה', דלכאורה בלתי מובן הוא, איך היה יכול לומר 'הקיימותי את דבר ה' הלוא שאול חמל על אנג ולא עשה את דבר ה'.? אלא הענין הוא כך, דשאול אמר לשמואל, על ידי זה שחמלתי על אנג יצא ממנו המן, והוא היה הסיבה שאחרי מפלתו קיימו וקבלו עליהם היהודים את התורה מה שקבלו כבר, וכמו שאמרו חז"ל (שבת פח.) על הפסוק 'קיימו וקבלו' (אסתר ט, כז) קיימו מה שקבלו כבר, וזה שהדגיש שאול דעל ידו נגרם "הקיימותי את דבר ה". ושאל החידושי הרי"מ אם כן מה הי' חטאו של שאול? ענה מרן הסב"ק זיע"א, דבכל זאת חטא שאול, כי מלך ישראל אסור לו להפקיר כלל ישראל ולהעמידו בסכנה אפילו על ספק.

ויש להבין מה שייכות מאמר זה דוקא לחודש אדר ראשון, הלא ענין זה שייך בכללות לחודש אדר ולגזירת המן.

שמחת אדר ראשון - הגאולה הרוחנית שנעשתה על ידי גזירת המן

ונפתח בדברי מרן הסבא קדישא מרוז"ן זיע"א בענין זה:

אדר – אלופו של עולם דר בישראל

נפתח בדברי זקינו של מרן הסב"ק מרוז"ן זיע"א, הלא הוא הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זיע"א³, שמדבריו הקדושים נבין שדברי מרן הסב"ק זיע"א שייכים לחודש אדר א' דוקא.

כשהיה הרה"ק רבי יצחק מאיר מגור זיע"א בסאדיגורא אצל מרן הסב"ק זיע"א, אמר מרן הסב"ק זיע"א להרה"ק רבי יצחק מאיר זיע"א אבאר לכם הפסוק שכתוב (שמואל א טו, ג) 'ויבא שמואל אל שאול ויאמר לו שאול ברוך אתה לה'

1 נכתב ע"י הרה"ג ר' שמואל וקסמן שליט"א יו"ר מרכז תורני משנת המגיד בית שמש - לעידוד העמקת ההבנה ועיון בספרי ודברי תורתו של מרן המגיד הק' ממעזריטש זיע"א.

2 נר ישראל (ח"א עמ' ע"ט).

3 פרשת תרומה ד"ה ויקחו: 'ויקחו לי תרומה' פירש רש"י "לי לשמי". לכאורה הוא תמוה, הלא כל המצות צריך לעשות לשם ה' ולמה נתיחד ענין זה דווקא בבנין בית המקדש. הנה נודע כי שכניה בתחוננים הוא ענין שהקדוש ברוך הוא צמצם שכנתו לצורך תחוננים, והנה אין שכניה שורה אלא על ישראל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ז.) ביקש משה שתשרה שכניה על ישראל ולא על אומות העולם וכו', ונודע, שגם בגלותינו לא עזבנו ה' אלהינו ומשרה שכנתו בתוך הצדיקים שבכל דור ודור כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה כט.) גלו לבבל שכניה עמהם גלו לעילם שכניה עמהם וכו'. אמנם עיקר השראת השכינה יהיה אם ירצה השם בביאת משיחנו במהרה בימינו, כי עיקר השראת השכינה הוא כנודע שם ה' אחרונה משם הויה ברוך הוא, וצריך ליחד בהקדוש ברוך הוא שהוא המשרה שכנתו בתחוננים, שהוא

זיע"א סעודת ראש חודש, היו שם שני אנשים מיוחדים גדולים שבאו אליו לקבל סמיכה להתנהג באדמורו"ת, ואחד מהם היה החסיד הרה"ק יעקאלי זלאטיפאלער ז"ל. ובאמצע הסעודה התרגש ופתח ואמר: "יש אנשים שסוברים שיכולים ג"כ לערוך שולחנות ולהרבות בשמחה, אמנם חז"ל אמרו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה, אד"ר הוא אותיות א' דר, אז דער אלופו של עולם דר אין הארץ פון א מענטש דענסטמאל איז מרבין בשמחה, קען מען פירען טישען, אבער דער וואס דארף ברעכן ריקען אין לענדען, דער קען טישען נישט פירען" [-אם אלופו של עולם דר בתוך לבו של אדם אז הוא בחינת מרבין בשמחה, אז הוא יכול לערוך שולחנות ולהרבות שמחה, אבל מי שעדיין צריך לשבור גבו ומתניו בעבודת השי"ת אינו יכול לערוך שולחנות].

וזאת בהקדים דבריו הקדושים בקצרה, שביאר שענינו של חודש אדר הוא שהקב"ה הנקרא אלופו של עולם ונרמז באות א', דר בישראל.

וכן היה שגור על פיו של מרן הסבא קדישא מרוז'ין זיע"א, כמובא בספרים הק"א.⁴

ואודות כך מסופר⁵ שמרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א ישב פעם בסעודת ראש חודש אדר הרבה שעות רצופות, ובין הדברים אמר "משנכנס אדר משנכנס 'אלף דר', שה'אלופו' של עולם נכנס בתוך לבם של ישראל, במה מרבין אותו, מרבין בשמחה".

עוד מסופר⁶, שפעם אחת, בעת שערך מרן הסב"ק מרוז'ין

ענין בחינת וא"ו שבשם הוי"ה ברוך הוא, וזהו הנקרא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ובגלותא אין יחוד גמור כי אם מעט מזעיר על ידי הצדיקים שבכל דור, אבל לעתיד לבא יהיה אם ירצה השם יחוד גמור וא"ו עם ה"א יחוד קודשא בריך הוא באחדות גמור.

וזהו ויקחו לי לשמי 'תרומה' תרום ה"א - שיתרום ה"א למעלה בוא"ו, וזהו על ידי מלאכת המשכן שהוא ענין השראת השכינה כמו שכתוב (שמות כה, ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'.

וזהו משנכנס אדר מרבין בשמחה (תענית כט). והוא תמונה, דהא עיקר הנס היה ב"ד ובט"ו בו ולמה התחילו בשמחה מתחלת החודש. אך דהנה שמות החדשים עלו מבבל, ויש טעם לכל השמות של החדשים למה נקרא כך זה ניסן וזה אייר וכן כולם. וטעם החודש אדר למה נקרא כך הוא מפני שבחודש זה נרמז א' ד"ר רוצה לומר א' שהוא אלופו של עולם, וכמו שאמר הכתוב (ירמיה ב, כו) 'אלוף נעורי אתה' שכשם שאות א' הוא ראשון לכל האותיות כך השם יתברך הוא ראשון לכל הנמצאים, וזהו ענין בחינת א' דר עם התחתונים שמשרה שכינתו עם התחתונים.

והנה הרשע היה מפיל הגורל מיום ליום ומחודש לחודש לכלות את עמינו בני ישראל בחודש אדר, מפני שבז' באדר מת משה רבינו עליו השלום ולא ידע שבז' באדר נולד משה כמבואר בדברי רבותינו זכרונם לברכה (מגילה ג).

והענין, דאיתא בזוהר הקדוש (תיקו"ז ק"ב) אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא עד שיתין רבוא דרי, וזהו ענין בחינת הדעת שיש לכל אחד ואחד מישראל להשיג בתורה והכל על ידי הדעת בחינת משה שהוא היה הדעת של כל ישראל, ויש לכל אחד ואחד ניצוץ דבר מה חלק מהדעת של משה רבינו עליו השלום, בכדי שידע ויבין וישיג כל אחד ואחד בתורה כל חד וחד כפום שיעורא דיליה, כפי בחינת משה שיש אצלו כך הוא מבין ומשיג בתורתו, ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות פ"ד) 'מאוד מאוד הוי שפל רוח בפני כל אדם', והאיך יצו על זה חכמינו זכרונם לברכה לכל אדם, שעל כל אדם אמרו משנה זו לקיימה והאיך יוכל כל אדם לקיים זה הדבר, הלא זה הוא אשר נשתבח משה רבינו עליו השלום במדה זו בתורה, כמו שאמר הכתוב (במדבר יב, ג) 'והאיש משה עניו מאוד מכל האדם' גו', ואיך יזכה ילוד אשה אחר זולתו לבא למדרגה זו.

אך הענין הוא כמו שכתבנו, שיש לכל אחד ואחד מישראל בחינת משה והוא הדעת שלו, ועל כן ציוו חכמינו זכרונם לברכה מאוד מאוד הוי שפל רוח, כי מאחר שיש לך בחינת משה שהרי יש לך דעת ואפילו אם הוא מעט מן המעט, אף על פי כן הלא זה הוא בחינת משה שיש לך, אם כן איפוא זאת עשו גם אתה כמו משה רבינו עליו השלום, להיות שפל רוח בחינת משה, ואם גם זאת אין בך, הלא אמרו רבותינו זכרונם לברכה (גיט"ד י"ט) 'כל אדם שאין בו דעת נבילה טובה הימנו', ואם יש לך אפילו מעט מן המעט תוכל לעשות כן להיות שפל רוח.

ועדיין אין זו מדרגת משה עצמו, כי במשה נאמר שזכה והשיג ענוה שהיה לו השגה עצומה ונפלאה בזה, והנה נאמר במשה רבינו עליו השלום 'ולא ידע איש את קבורתו' (דברים לד, ו), והוא על פי האמור שאתפשטותא דמשה בכל דרא, ולזה ענין בחינת משה הוא גנוז באדם הישראלי, 'ולא ידע איש את קבורתו' פירוש שלא ידעו היכן משה קבור וגונו, כי באמת הוא נגנוז ונקבר בדעת של כל אחד ואחד מישראל כאמור, וזהו 'ויקבור אותו בגיא' (דברים לד, ו) פירוש, שנגנוז בחינת משה שהוא הדעת אצל מי שהוא שפל בעיניו כגיא ואינו מתגאה, שהמתגאה הוא כאלו עובד עבודה זרה ואין בו דעת בחינת משה, וזהו 'מול בית פעור' (שם) רצה לומר שהדעת גנוז אצל מי שהוא שפל בעיניו, והוא מנגד והיפוך בית פעור שהוא עבודה זרה, שכל המתגאה כאלו עובד עבודה זרה, אכן העניו והשפל הוא מנגד לדבר זה והפכו ממש שם הדעת האמיתי גנוז וטמון.

נחזור לענייננו, וזהו שהיה המן הרשע סבור שכיון שבז' באדר מת משה בחינת הדעת ונשארו ישראל בהסתלקות בחינת הדעת חס ושלום ואזי יוכל להם, אבל לא ידע שבז' באדר נולד משה, רצה לומר שתיכף ומיד כשמת הוא נולד, מכיון שהוא נשאר אצל ישראל כאמור, שהרי אתפשטותא וכו', ובפרט שהיו שם כמה צדיקים עם מרדכי, ובוודאי היה הדעת מתגלה על ידם".

4 מובא במאמר מרדכי להרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים (ח"א עמ' פא), ובגנני ישראל (תרומה) בשם מרן הסב"ק, בהסבר שם החודש "אדר" שהוא א' דר אלף הוא אלופו של עולם דר עם עם ישראל בחודש זה.

5 עירין קדישין השלם, ר"ח אדר.

6 שם.

ההבדל בין חודש אדר א' לאדר ב' – גדלות ראשון וגדלות שני

וענין זה מבואר בסה"ק מאור עינים שם, שמבאר שהקב"ה שורה בישראל על ידי הדעת האמיתית, בחינתו של משה רבינו שקיים בכל דור ודור, כלומר ידיעת ה' שנטועה בתוך נפשו של כל אחד ואחד מישראל, והיא שורה בכל אחד ואחד על ידי ידיעת הביטול - שהוא בטל לגמרי לגבי אור אין סוף המחיה אותו, וככל שבני ישראל משפילים עצמן ויודעים שאין בהם שום מציאות חוץ מהש"ת, כך שורה בהם הקב"ה יותר ויותר.

ועל פי הקדמה זאת ממשיך

הרה"ק רבי מנחם נחום זיע"א ומבאר, שישנו סדר קבוע בכל עת וזמן, הן בכללות ישראל והן בפרטות בכל איש וישראל, שלפי סדר זה, האדם בא לשפלות ומתוכה לגדלות, ובכל

עת שצריך לעלות לגדלות גבוהה יותר, צריך שוב לחזור וליפול לשפלות.

והסדר הוא שיש: עיבור וקטנות ראשון, גדלות ראשון, ואחר כך יש שוב עיבור וקטנות שני, וגדלות שני, והיינו שבתחילה האדם בשפלות עקב גודל ההסתר פנים שנסתר הקב"ה ממנו, ומזה בא להתעוררות להמשיך בתוכו את ידיעת הקב"ה וזהו בחינת גדלות, כי שם 'גדול' הוא תואר למי שיש לו דעת להבחין שיש אלוהים בעולם, ואחר כך חוזר ונופל בשפלות, שחוזר הקב"ה ומסתיר פניו ממנו, כדי שיאחז דרכו להתעורר שוב ויעלה למדרגה יותר גדולה, ואז בא לידי מדרגת גדלות שני.⁷

"על ידי זה שחמל שאול על אגג יצא ממנו המון, והוא היה הסיבה שאחרי מפלתו קיימו וקבלו עליהם היהודים את התורה מה שקבלו כבר"

והנה מצבם של ישראל בשעת

גזירת המון שייכת בפשטות לעיבור וקטנות ראשון, כי זה היה עיקר ההסתר פנים שהסתיר הקב"ה פניו מישראל בתחילה, כשהיו בקטנות ראשון, שהיא קטנות גמורה, עד

ה"א ונקרא ביו"ד ה"א, והיינו משום שבעולם הזה אין בנו דעת שלם גדלות שני אמיתי, שאף על פי שיש צדיקים בכל דור ודור, שעל ידם משרה השם יתברך שכינתו בתוכנו על ידי הדעת שיש בהם, אף על פי כן אין דעתם שלם להבין ולדעת את ה' על בוריו, ואינם משיגים עצם שם יחודו יתברך רק בהוראת אדנותו, כי הוא רב ושליט עיקר ושרשא דכל עלמין רב ושליט על כולא, אבל להוראת אמיתית שמו המיוחד אין בנו יכולת להשיג ולית מחשבה תפיסה ביה כלל, אכן לעתיד לבוא עין בעין יראו בשוב ה', כמאמר רבותינו זכרונם לברכה (תענית לא.) על פסוק 'אמר ביום ההוא הנה אלהינו זה' (ישעיה כה, ט.) שכל אחד ואחד מראה באצבעו, והוא ענין משל למי שיודע הדבר על בוריו ומכיר היטיב יכול להראות באצבע כי הוא זה, כך כביכול באלף אלפי הבדלות בבורא יתברך, ישיגו בו השגה עצומה נפלאה שיתברר להם היטיב ענין יחודו יתברך כאלו יראו בו באצבע, ולכן השם יקרא ככתבתו, כי מה שאין אנו יכולים לקרותו כך הוא מחסרון השגתינו בו, ולעתיד לבוא כשישיגו את הבורא יתברך בשמו יקראו לו הויה ברוך הוא, כמו שמורה אמיתות שמו המיוחד המושג להם בזמן ההוא.

והנה קודם הגדלות שני נקרא עיבור שני, בזמן שנופל מן הדעת הראשון מסתלק הדעת ממנו בעולמות העליונים ונקרא אז בבחינת עיבור, והנה הירידה מה שנפל מן הדעת הוא גם כן צורך עלייה, כי לא היה אפשר להשיג יותר בבורא יתברך רק כפי טבע השגתו אשר היה מוטבע בתחלה, ולכן הוא נופל מן הדעת, ואז יאחז צדיק דרכו להעלות את עצמו אל דעת יותר טוב מן הראשון, והוא כמשל מי שזורק דבר למעלה צריך להשפיל הדבר מתחלה עד שיגביה אחר כך יותר למעלה. והנה עיבור וגדלות ראשון נקרא אדר ראשון ועיבור וגדלות שני נקרא אדר שני, דהיינו א' דר ראשון וא' דר שני, כי בכל מקום השם יתברך עמו אפילו בימי הקטנות ראשון, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה נר דלוק על ראשו וכו' ומלמדים אותו כל התורה כו', ומכל שכן אחר כך כשיצא לאויר העולם ולומד אותיות התורה, ואחר כך כשלומד ומבין בתורה וגם בימי הקטנות השני שנופל מן הדעת נאמר 'בכל צרתם לו צר' (שם לג, ב), ולכן אין מעברין את השנה אלא בחודש אדר, לרמז על האמור, כי אדר הוא א' דר שנתגלה אלהותו גם בעיבור שני כדי שיבוא לגדלות שני אמיתי מעט מעט עד שיבוא משיח צדקינו במהרה בימינו

7 וז"ל בהמשך המאמר שם: והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה א.) 'אין בין אדר ראשון לאדר שני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים בלבד'. והענין, כי יש באדם הגשמי ענין בחינת עיבור ראשון ועיבור שני גדלות ראשון וגדלות שני, והעיבור ראשון הוא במעי אמו, וגם שם יש עמו בחינת אלהות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (דה"ל ב.) נר דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו ומלמדין אותו כל התורה כולה, ומשיצא לאויר העולם, אף על פי שקורא ושונה מכל מקום הוא בחינת קטן עד היותו בן י"ג שנים ויום אחד, שאז הוא נקרא גדול לכל דבר, מה שאין כן קודם זמן הזה, אף על פי שהגיע לעונות הפעוטות ונקרא גדול לשאר מילי, מכל מקום לא נקרא גדול לכל דבר עד היותו בן י"ג שנים ויום אחד, וקודם לזה אין מעשה קטן כלום, וקטן שקידש אין חוששין לקדושתו (קדושין ג.), והטעם הוא מפני שלא נכנס בו הדעת השלם עד היותו בן י"ג שנה שלימות ויום אחד, אף על פי שיש קטנים חריפים ומופלגים בתורה, מכל מקום אין זה בחינת הדעת אמיתי עד שנכנס לכלל שנים דגדלות, וזה נקרא גדלות ראשון. והטעם שלא נכנס בו הדעת עד שהגיע לשנים הללו, מפני שעיקר הדעת הוא שידע את הבורא יתברך ויכול ליחד קודשא בריך הוא ושכינתיה, כאמור שהשראת שכינה בתחתונים הוא בחינת ה' אחרונה שבשם הויה ברוך הוא, ועצם המשכת השראתו יתברך הוא בחינת וא"ו, ונקרא בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל פה, כי תורה שבעל פה רמוז לה"א אחרונה שבשם הויה"ה ברוך הוא נמשך מתורה שבכתב בחינת וא"ו שבשם הויה, והנה התורה שבעל פה נדרשת מהתורה שבכתב ב"ג מדות דרבי ישמעאל ולכן הוא קטן עד היותו בן י"ג שנים שאז נכנסו בו כל ה"ג מדות שהתורה שבעל פה נדרשת מהתורה שבכתב. והנה אף על פי שבשנת ה"ג נכנס לכלל גדלות, מכל מקום אין זה גדלות אמיתי, שהרי חוזר ונופל מן הדעת כי 'שבע יפול צדיק וקם' (משלי כד, יז) וחוזר אל הדעת ונקרא גדלות שני, אך זה הגדלות שני אמיתי איננו שלם אצלנו, שהרי תמיד צריך ליפול מזה ולחזור לדעת שני ולעתיד לבוא יהיה גדלות שני שלם אמיתי ומלאה הארץ דעה את ה'.

ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים ג.) לא כעולם הזה עולם הבא, בעולם הזה אני נכתב ב"ה ונקרא בא"ד, ולעתיד לבוא אני נכתב ביו"ד

פורים קטן – השמחה על היציאה מקטנות הראשונה

היוצא מזה שחודש אדר א' הוא שייך לגדלות ראשון, שהיא בחינת קטנות לגבי הגדלות השני שבה נתגדלו ישראל בחודש אדר ב', ולכן בחודש אדר א' הוא יו"ט פורים קטן, ואילו בחודש אדר ב' הוא פורים גדול.

והנוגע למעשה: שבחודש אדר ראשון יש לאדם כוח לצאת מכל הקטנות ראשון' שלו, שהיא קטנות גמורה, שלפעמים האדם אין לו אף אמונה פשוטה כראוי, כמו שבזמן המן עבדו ישראל עבודה זרה, ועם כל זה יצאו מקטנות זאת לגאולה שלימה, ובבחינה זאת גדול מאוד כוחו של 'פורים קטן' יותר מ'פורים גדול', שהוא מוציא את האדם אפילו מהקטנות הקשה ביותר.

ובזה יובנו דברי רבינו שביאר בסעודת ראש חודש אדר א' דהשמחה בחודש זה הוא גם על גזירת המן עצמה, שהיא הקטנות הראשון שמכוחה באו לגדלות הראשון, כשמת המן. ולכן בחודש זה הוא 'פורים קטן' ששמחים על שיצאו מהקטנות הראשונה שהיא העדר קבלת עול מלכות שמים. ומאז ועד הלאה, בימים האלו מתעוררים כוחות עצומים אלו שמוסרים משמים לכל אדם ואדם מישראל, לצאת מהקטנות' שלו, מהעדר הדעת, ולהתרומם אל האמונה השלימה, שהיא 'גדלות ראשון'.

ולכן בחודש זה הקב"ה שהוא אלופו של עולם דר בתוך לבם של ישראל, שהאמונה הטהורה מאירה בלבו של כל אדם ואדם מישראל, ומשכנס אדר מרבים בשמחה גדולה על גדול חלקינו וגורלינו, שאנו זוכים להיות דבוקים בהשי"ת בהתחדשות חדשה, ומתחדשת אמונתנו.

שהשתחוו לצלם, ומכח זה נגזרה עליהם גזירה (מגילה יב.), והיא ההשפלה שמסתיר הקב"ה מהאדם בתחילה כדי שישתוקק לבוא אל הגדלות⁸, וגם עיקר כוונתו של המן בגזירתו באותה שנה שגזר (אע"פ שלא היתה שנה מעוברת) היתה ל"חודש שנים עשר הוא חודש אדר", והיינו אדר א', שהרי אדר ב' הוא חודש השלושה עשר.

ואחר כך מכח ההשפלה שבאו אליה, שהתענו ושבו בתשובה שלימה, באו אחר כך לגדלות ראשון כשתלו את המן, וחמת המלך שככה, שנשברו הדינים ותוקף הקטנות ראשון שהיו בה.

ואחר כך היו עדיין בקטנות, שאע"פ שתלו את המן צורר היהודים, עדיין לא ידעו אם נתבטלה גזירת המן לגמרי, וזהו 'קטנות שני', שכבר לא היתה בהם קטנות כל כך, כי היא קטנות שאחרי הגדלות, דהיינו שאף אחרי שכבר ראו שיד ה' עימם להושיעם, ולא עזבם ה' אלו קינו, מכל מקום עדיין היו נבוכים, שהרי עדיין לא התבטלה גזירת המן, והיתה צריכה אסתר ליפול לפני המלך שזה בבחינת קטנות⁹, וזהו בחינת קטנות שני שאחרי הגדלת הראשון.

ורק ביום י"ד באדר אזי היתה הגדלות שני' שהיא הגדלות הסופית כשנגאלו ישראל מצרתם. ומכח הגדלות השני הזאת קמה בהם רוח להקהל ולעמוד על נפשם, ונחו משונאיהם והרגו בהם, והכל מכח הגדלות השני, שהיא גודל אמונתם בהשי"ת.

(בראשית ג, יט) 'ואל אישך תשוקתך', שתהא הנוקבא מעוררת ומולידה תשוקה בחתן, ויבאר לקמן. כן האדם תחלה בקטנות, וכשזוכה ובא לגדלות, מדבק גם הקטנות למעלה, שהוא בחינת זוג שהוא נוקבא בקטנות, עם גדלות השכל.

וזהו (ישעיה סב, ה) 'כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך', כמו שהכלה צריכה לעורר תחלה, כן אנו צריכים לעורר תחלה להביא תשוקה כביכול בו יתברך, ויתבאר לקמן יותר. ואי אפשר לבוא אל אור גדול תכף, לכן בא תחלה הקטנות כו'.

והנה הקטנות הוא כנוקבא לגבי דכורא, כאמור לעיל, ומהקטנות צריך להעלות ולדבק אל הגדלות, וזהו זוג, וזהו נקרא קשטין, ממה דלא הוה והוה, ולזה צריך דעת שלמה, שנקראת זה דעת שלם, שיוכל לחבר מדרגה פחותה למעלה".

9 עיין פרי עץ חיים (שער חנוכה ופורים פרק ו): "והנה אסתר המלכה כשלבשה בגדי מלכות, ובאה לדבר לפני המלך, שנכנסה לבתי ע"ז מקום הקליפות, הוסיף הארת הא"א, ולא נשאר בה רק הארת ז"א, לכן היתה ירקרקת, שלא היה לה רק הארת ז"א, שאם לא היתה לה אפילו הארת ז"א, היתה שחורה לא ירקרקת, לכן אמרה אלי למה עזבתני, שאל א' דא"א הוא מסתלק, למה עזבתני הוא אל דא"א, כי אל דא"א צריך להשפיע אל א"ל דז"א, ומשם לנוקבא. ואע"פ שז"א משפיע בה, כיון שאינו נמשך לה אור אלא מעצמו ולא מאל דא"א, הוי כאלו היא נעזבת משניהם, לפיכך עזבתני לשון יחיד, אע"פ שנכפלה מלת אלי אלי, והיא אומרת לז"א שעזב אותה מהארת אל עליון (והבן) [ולכן] ירקרקת היתה".

שאז יושלם ענין הדעת בכל פרטיו.

וזהו 'אין בין אדר ראשון לאדר שני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים', פירוש שנקרא את ה' בהתגלות שיתגלה עצם אלהותו לקראו כולם בשם ה' המיוחד, וזהו 'קריאת המגילה' לשון התגלות כו' 'מתנות לאביונים' שאז יתעלו מדרגות התחתונות העניניים ושפלים עד עפר בעולם הזה שהוא עלמא דפרודא, מה שאין כן לעתיד לבוא כשיתחדש שמא קדישא דקודשא בריך הוא ואז יתיחדו כל המדות האביונים בבורא יתברך ויחשב להם מתנה גמורה.

8 ועיין גם בליקוטי אמרים (נד: ש"ג פ"ו), ומבואר יותר גם במאור עינים (פרשת בראשית באמצע הדיבור הראשון, ובפרשת כי תשא): "ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (שבת עז): 'מאי טעמא עיזי מסגי ברישא' וכו', רוצה לומר דשאל מפני מה ישראל שהם עזים שבאמות, יש כח בהם להיות הולכים ומתדבקים עד ה'רישא', שהוא ראשית הכל, ואמר לה 'כבריתו של עולם, ברישא חשוכא והדר נהורא', מפני שהם תחלה בקטנות, ב'חשוכא', בגלות מדרגה התחתונה, ומשם מתקנים עצמם ומתקרבים ל'נהורא' גדלות השכל, לכן יש יכולת בידם לקרב אל הראשית.

מה שאין כן באומות העולם לא בידם טובים. ובלעם אמר (במדבר כד, טו) 'וידע דעת עליון', אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ז) 'השתא דעת בהמתו לא ידע', רוצה לומר דעת בהמתו לא ידע לתקן.

ולכן האדם נולד קטן, אף שהקדוש ברוך הוא ברא אדם לעבדו. ולמה בראו בקטנות השכל ואין לו דעת לעבדו, אך שאי אפשר בלתי זה, שיתרון החכמה מן הסכלות וכו'.

והנה הקטנות נקרא נוקבא, ותיאובתא דנוקבא לגבי דכורא, כדכתיב

פרשיות שו"ב במשנת רבות"ק זיע"א

במשך השנים אשר פזורים בני ישראל בגולה אחר גולה היו פרשיות רבות ומגוונות על שוחטים שהשיגו גבול בקהילות הקדושות בישראל כידוע ומפורסם. רבות"ק זיע"א לדורותיהם מתוקף השפעתם העצומה על ציבור גדול ורב של אחב"י בערי פזוריהם, היו מעורבים ברבים מהפרשיות כאשר עמדו לימין הנעשקים על מנת להציל עשוק מיד עושקו, וניהלו מלחמת אש קודש לכל יהיו שו"ב להשיג גבול שו"ב אחר, ועשרות ומאות מכתבי קודש נשמרו במשך השנים ממרן הסב"ק מרוז"ן זיע"א וצאצאיו הק' זיע"א אודות פרשיות אלו. להלן נביא אודות שתי פרשיות סוערות במיוחד בעיירות שהיו תחת השפעתם של רבות"ק. כמובן שאין כאן המקום להיכנס לאריכות ופרטי הדברים, אלא נביא קיצור פרטי הענין ופעולות רבות"ק זיע"א בזה.

מתריע בשער נגד השו"ב.

כמו"כ כתב הרה"ק אדמוה"ז רבי יצחק מבאהוש זיע"א ע"י המשב"ק רבי שלמה שפילבארג שו"ב ז"ל אל אביו של השוחט שמשפחתו היו מחסידי באהוש בזה"ל כמו שמופיע בקונטרס 'פרץ נבעה':

ולאות אמת על ישרת בני העיר אשר יסרבו מלקבל את הבן הזה לשו"ב ויפוגו באמונהו נשלח אלינו מכתב אדמו"ר הרה"ק מבאהאש זצ"ל אשר השו"ב הזה למסתופף בצלו יתחשב שכתב לו ע"ד בנו זה, על דבר מלאכת השו"ה אם ללמד את בנו בעירו. וז"ל אות באות,

אחדש"ה כו' ציוני מרן שליט"א לכתוב לכבודו כו'. למה יאבה כבודו לגרום ח"ו מחלוקת במחנ"ק, ואם כונת כבודו לשם שמים, למען יפריד את בנו מחביריו אנשי זמניים, ולהעמיס עליו עול מ"ש, אשר עי"ז יוכרח לעזוב דרכיו המעוקלים... יותר טוב אם ילמדהו בעיר אחרת אצל שו"ב מומחין, במקום שאין מכירין אותו ואת תהלוכותיו גם להרחיקהו מחביריו הזמניים ולהתחבר לאנשי ישרי לב, וכאשר יגמור אומנתו ויאחז בתום דרך אז בטח מעשהו יקרבהו וכל רואיו יאמרו בוא ברוך ד', לא כן עתה בין מכיריו, ובפרט כי יש צועקים ע"ז.

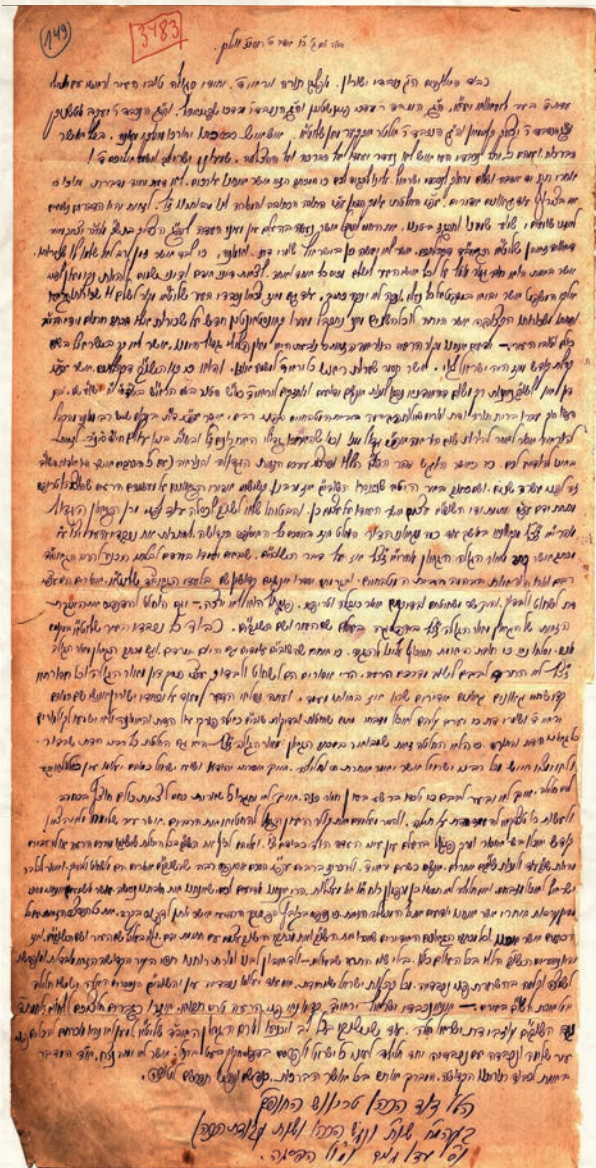
כ"ז ציוני לכתוב לכבודו, הנני די"נ כו'. שלמה שפילבארג הכותב בפקוה"ק

פרשת השו"ב בעיר ליעווא

בעיר ליעווא היה כמה פעמים שערוריות אודות נושא השוחטים. בשנת תרמ"ו נתגלה כי שני השוחטים בעיר אשר לדאבוננו לא היו יראים ושלמים מאכילים את העם רח"ל נבילות היל"ת. גדולי ישראל יצאו אז למערכה למען קדושת בני ישראל ושלחו מכתבים סוערים לעמוד בפרץ ולהביא שו"ב שלישי להעיר.

לאחר כמה שנים, בשנת תרנ"ח פרצה שערוריה נוספת סביב השחיטה בעיר ליעווא, כאשר שוחט א' לא שמע לקול רב העיר הגה"צ רבי יצחק מאיר דאווידזאהן זצ"ל ולא הסכים להקפיד על החומרות כפי שצוה אותו. שוחט בליעל זה התחיל לפסוק לבד על שאלות חמורות בעניני שחיטה והמסתעף, וזלזל בכבודו של רב העיר. הפרשה הגיע לבית דינו של הגאון האדיר רבי יצחק אלחנן ספקטור זצוק"ל אב"ד קאוונא, אשר יצא אז במכתב חריף נגד השו"ב, וכתב כי שחיטתו של השוחט הרי הוא כנבילה וטריפה, אולם לדאבוננו מכתבו לא הצליח לפעול את הפעולה הרצויה. בהמשך כתב הגה"ק רבי חזקיהו מדיני זצוק"ל ה'שדי חמד' מכתב חריף נגד השו"ב להפסיק את פעולותו, אמנם השו"ב לא נרתע אף לא ממכתבו של ה'שדי חמד' ועמד במרדו. אז כתב הגה"ק רבי שלום מרדכי הכהן שוואדראן זצוק"ל אבד"ק בערזאן מגדולי חסידי טשארטקוב כמה מכתבים חריפים בו הוא

מכתב מרבי הלל דוד טריווש זצ"ל לקהילת ליעווא אודות הפרשה עם השו"ב

פרשת השו"ב בעיר קאמינקא

בשנת תרנ"ט הגיע השו"ב לעיר קאמינקא ורצה להשיג גבול ראשונים של שני השוחטים הקבועים. הגאון המפורסם רבי משה נחום ירושלימסקי זצ"ל אב"ד קאמינקא יצא אז במחאה גדולה נגדו ובספרו 'באר משה' הדפיס קונטרס שלם על הענין, הכולל עשרות מכתבים מגדולי וצדיקי הדור, ובתוכם הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זיע"א ועוד. להלן נביא מכתב קודש מהרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א נגד הפרצה, ועוד מכתב מהגה"צ רבי ישראל יעקב יעקב זצ"ל אב"ד קרעמענטשוק אל רבי משה נחום זצ"ל רב העיר שביקש מכתב קודש מהרה"ק אדמוה"ז מטשארטקוב זיע"א מכיון והשפעתו היא גדולה ועצומה.

השו"ב הנאמר הזה עוד לא נדה כעצת הגאונים האדירים האלה לא נבחר בנחלתם ויוסף על המאור הוא מתפרצים אחרים אשר עטו פשע גדול יתר מאד, אשר כי שם כמרתם כמרכיב ניהן להם רשתת בחסדי הממשלה יורה למצוא כל הצטרות הקהלה ותשלומי משרתי הקדוש אשר להצבור יצ"ו גם כל יסודי הצרקה מהמכבא של בשר עפי' הכבם אסיפת הצבור, הרים השו"ב הנאמר הזה די לשוחט בלי תשלומי הפנסא, ויורד בזה לחיי הרב הגאון האב"ד ומהא לאבדו שכירותו ושבירותו יתר השו"ב שם וכל משרתי הקהלה ופרנסת עניים, וכל יסודי הצרקות נשברו וגודלו הדרושת כל העיר הרת והודות, וכל זה לעצת בוזקת יד האדירים אשר עטו לפניה את הקהל יצ"ו לקבל את בנו לשו"ב, הנתיב להם לאיש שאון ראוי לספק עליו ולמסור בידו נאמנות ברניו שחיטה, בשנם כי אין נדרש כלל הוספת שו"ב שם, אשר בוראי איטור חמור הוא מאד לזמן את הצבור לאכול משחיטות ובריקות אשר שחת וברק איש שאטו מחוק בעניניהם כהגון לכך ולכס עקבם, וזה א"צ לפנים, והוא דין פשוט בכל ספרי הפוסקים וש"א, דרתי כשו אנשיהוה ה"א ממש שהיא איטור תורה מן החמורות מאד. ויאות אמת על ישרת בני העיר אשר סיכו מלקבל את הבן הזה לשו"ב ויפנו באמתו נשלח אלינו מכתב אדמו"ר הרה"ק מבהאוש זצ"ל אשר השו"ב היה למסנתפ בצלו ותחשב שכתב לו ע"ד בנו זה, על דבר מלאכת השו"ב אם ללמד את בנו בעירו. ח"ל אות כמות, אחרש"ה כ"י ציוני מין שלמי"א לכתוב לכבודו כ"י, למה יאבה כבודו לרעם ח"י פתולקת בחסד"ק, ואם כנת כבודו לשם שמים, למען יפירד את בנו מחבוינו אנשו ומניין, ולתקנים עליו על ש"ש, אשר ע"ז יוכרח לעוב דרכו המעקלים... יותר טוב היה אם למרה בעיר אורת, אצל שו"ב סופרין, במקום שאן מכירין אותו ואת התלכותיו מן לדיחוקי מחבוינו ומניין ולתתבר לאנשו ישרי לב. וכאשר נבחר אומנתו ויאתו ברום דרך או כמת פשעה יקרבתו וכל רואיו יאמרו בוא ברוך ד'. לא מן עתה בין מכירין, ובפנים כי יש צתקים ע"ז. כ"י ציוני לכתוב לכבודו, דגני וידי' כ"י שלמה שולבארג הותב בפוק"ק, עכ"ל.

ארי שכתבנה טורח"ד שלום מרדכי הוק שלמי"א הגאב"ק ברעואן בגאלוצין, כתב מכתבו בחום לבו לא בכדי הקהלה שם, אשר גם הוא נשלח אלינו, וז"ל:

ב"ה ב' לסדר ויקרא תרנ"ח ברעואן — לכבוד האלופים הגנורים טפולני תרה יודים וכל אנשו ק' ליעווא יצ"ו.

למען און תצלנה אוני כ"י על השו"ב א' עם בני יר' אשר פרצו גרר התוח"ק לקלקל המכבא הגרונה וכוה נרמי לכלל פרנסת דרב ושו"ב הקדשים, גם הריטו יד לשוחט בלא רשות והמכתב דרב כ"א דארו"א. לא זו אף זו העו פנו להחוקק להשנתה אפיות המצות שלא ברת. — ויהג כבר הארכיבי בעניני השנת גבול שו"ב השוחט בלא רשות דרב בחבויי דע"ת כ"י א' ס"ק נ"ח ג"מ ס', וס' י"ח ס"ק ל"ו ל"ח

מתוך קונטרס 'פרץ נבעה'

בנתיים נסתלק הרה"ק אדמוה"ז מבהאוש זיע"א ובנו מ"מ הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבהאוש זיע"א והרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א ביקשו מהגה"צ רבי הלל דוד הכהן טריווש זצ"ל להכנס לעובי הקורה לסדר את ענין השו"ב. ב' הצדדים בדן תורה היו רב העיר ליעווא הגה"צ רבי יצחק מאיר זצ"ל התובע, והשו"ב הנ"ל היה הנתבע שאמר שיש לו זכות להיות בעיר.

למעשה סירב השו"ב להגיע להתדיין בבית דין אז עזב רבי הלל דוד זצ"ל את העיר וכתב ששחיתת השו"ב כנבילה וטריפה. אז שלח הרה"ק מטשארטקוב זיע"א מכתב סיכום להגה"ק אבד"ק בעזראן זצוק"ל שכתב מכתב נלהב בעד הגה"צ רבי יצחק מאיר דאוויזדאהן זצ"ל אב"ד ליעווא, נגד השו"ב.

בהמשך יצא הוראה מהרה"ק מטשארטקוב זיע"א והרה"ק מבהאוש זיע"א, שרבי יצחק מאיר זצ"ל ושו"ב צריכים להגיש את דין הדברים בפני בית דין על ידי זבל"א (זה בורר לו אחד) וזבל"א ומכריע שלישי. רבוה"ק נתנו אז זמן של חודש שבמהלכו על כל צד להביא לעצמו בורר. למעשה רב העיר הביא בורר אמנם השו"ב לא הביא אף אחד. אז כתבו רבוה"ק מכתב קודש לאסור את שחיטתו, ובכך הושב הסדר לעיר.

בשנת תרנ"ט הוציא לאור הגה"צ רבי הלל דוד טריווש זצ"ל קונטרס על כל השתלשות העניינים בשערוריה זו בשם 'פרץ נבעה'.

מכתב א'

מהרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א אל
תושבי העיר קאמינקא

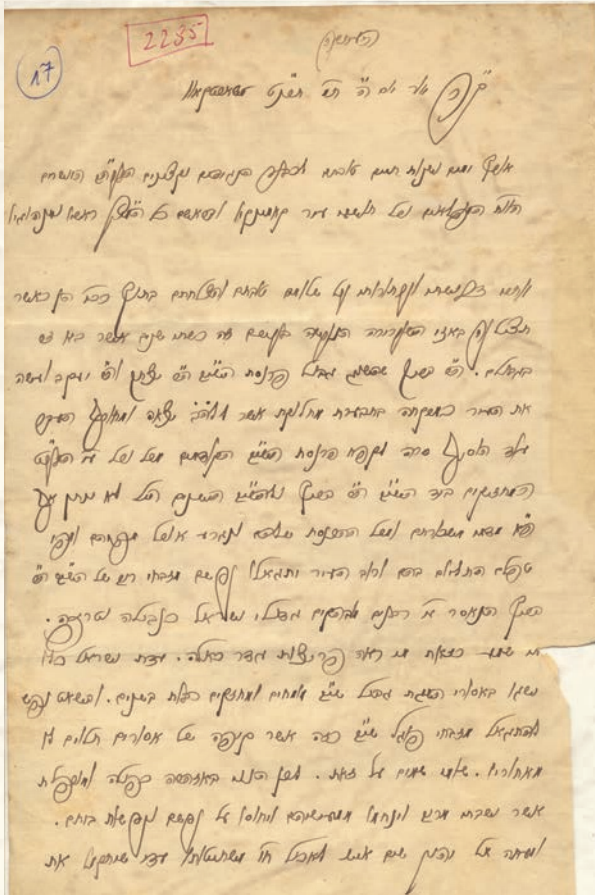
ב"ה אור יום ה' חיי תרנ"ט טשארטקאוו

אורך ימים ושנות חיים טובים לכבוד הנגידים
וקצינים הבעה"ב הישרים הו"ח המופלאים וכל
תושבי קאמינקא ובראשם כ' המו"ץ ראשי ומנהיגי

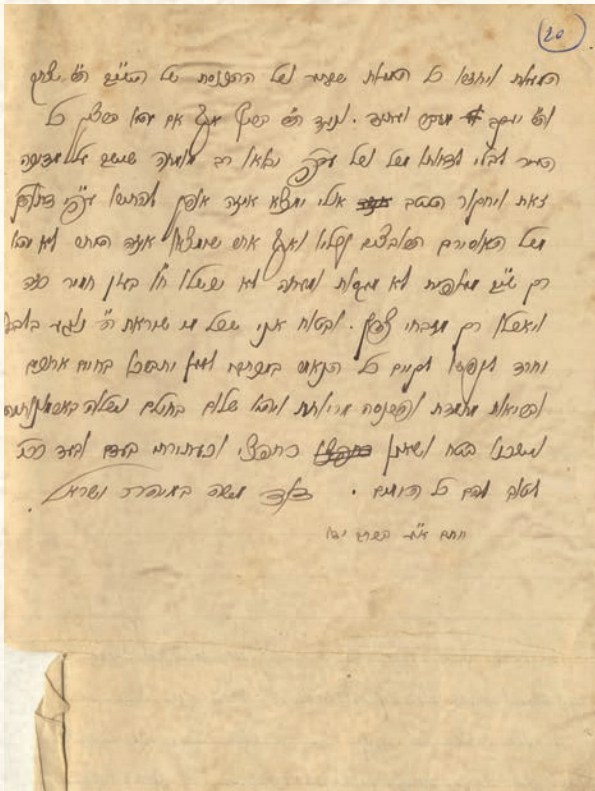
אחרי דרישתי ועתירותי על שלומם טובתם
והצלחתם בתוך ככ"י הן כאשר תצילנה באזני
השערוריה הנעשה בעירם זה כשתי שנים אשר בא
זר בגבולם, ה"ר ברוך שהשיג גבול פרנסת השו"ב ה"ר
יצחק וה"ר יעקב ועשה את העיר כמרקחה בתבערת
מחלוקת אשר ללהב יצאה ומחורף העבר עוד הוסיף
סרה לקפח פרנסת השו"ב הקודמים מכל וכל ע"י
הבע"ב המחזיקים ביד השו"ב ה"ר ברוך ולהשו"ב
הישנים הנ"ל לא ינתן אף פ"א [פרוטה אחת]
משכרתם ומכל ההכנסות שלהם ונגרע אוכל מפייהם
ומפי טפלם התלויים בהם ורוב העיר יתגאלו נפשם
מזבחי ריב של השו"ב ה"ר ברוך הנאסר ע"י רבנים
מובהקים גדולי ישראל כנבילה וטריפה.

מי שמע כזאת מי ראה פריצות גדר כאלה. עדת
ישראל כלו ישגו באסורי השגת גבול שו"ב מומחים
ומוחזקים רבות בשנים, ובשאת נפש להתגאל
מזבחי פיגול משו"ב כזה אשר קופה של אסורים
תלויים לו מאחוריו. שומו שמים על זאת. לכן הנני
באזהרה כפולה ומוכפלת אשר ישבתו מריב וינחמו
ממעשיהם ויחוסו על נפשם ונפשות ביתם. ומעתה
אל יהיו שום איש לאכול ח"ו משחיטתו עדי שיתקנו
את המעוות ויחזרו כל המעות שבוע וכל ההכנסות
של השו"ב ה"ר יצחק וה"ר יעקב מעבר ועתיד. ונגד
ה"ר ברוך אף אם יהיו ברצון כל העיר לכלי לדחותו
מכל וכל עכ"פ יביאו רב מומחה שישב על מדוכה
זאת ויחקור היטב אולי ימצא איזה אופן להתירו
עפ"י דתוה"ק מכל האסורים הרובצים עליו ואף אחר
שימצאו איזה היתר לא יהי רק שו"ב מעופות לא
מגסות ומעתה לא יכשלו ח"ו בעון חמור כזה ויאכלו
רק מזבחי צדק. ובטוח אני שכל מי שיראת ה' נוגע
בלבבו חרד לנפשו לקיים כל הנאמר במכתבי למען
יתברכו בחיים ארוכים ובריאות מתמדת ופרנסה
מרווחת ויהי שלום בחילם ושלוה בארמנותיהם
וישכנו בטח ושאנן כחפצי וכעתירתי בעדם ובעד
ככ"י לטוב להם כל הימים.

דוד משה במוהר"ר ישראל

דף הראשון ממכתב הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א
אל העיר קאמינקא

דף השני ממכתב הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א
אל העיר קאמינקא

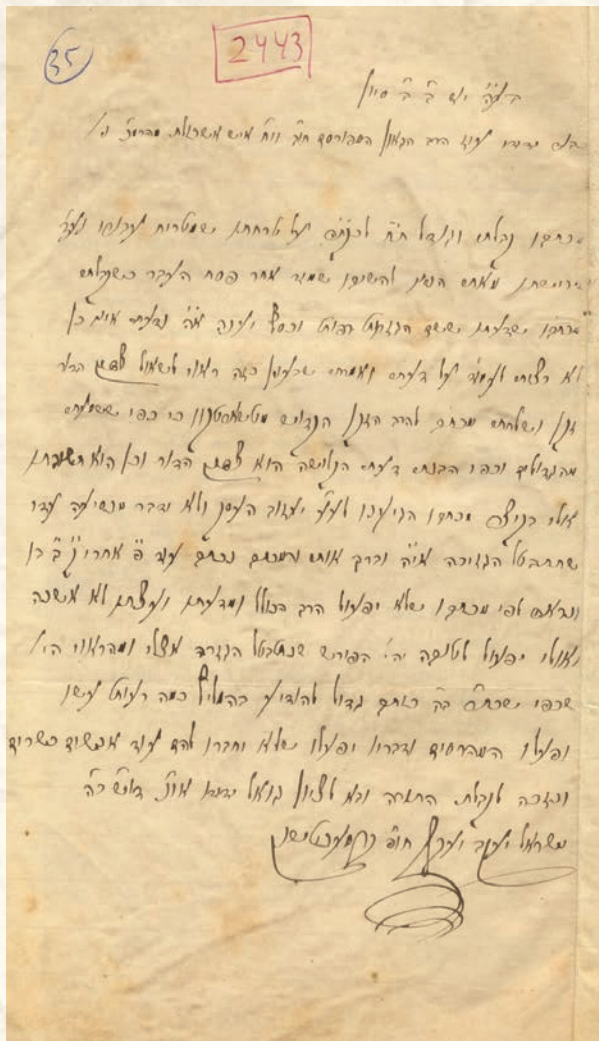
מכתב ב'

מהגה"צ רבי ישראל יעקב יעב"ץ זצ"ל אב"ד קרעמענטשוק אל הגה"צ רבי משה נחום זצ"ל אודות השפעת הרה"ק מטשארטקוב זיע"א

בע"ה יום ב' ב' סיון

כבוד ידידי עוז הרב הגאון המפורסם חו"ב וו"ח איש אשכולות, מהרמ"נ ני"ו

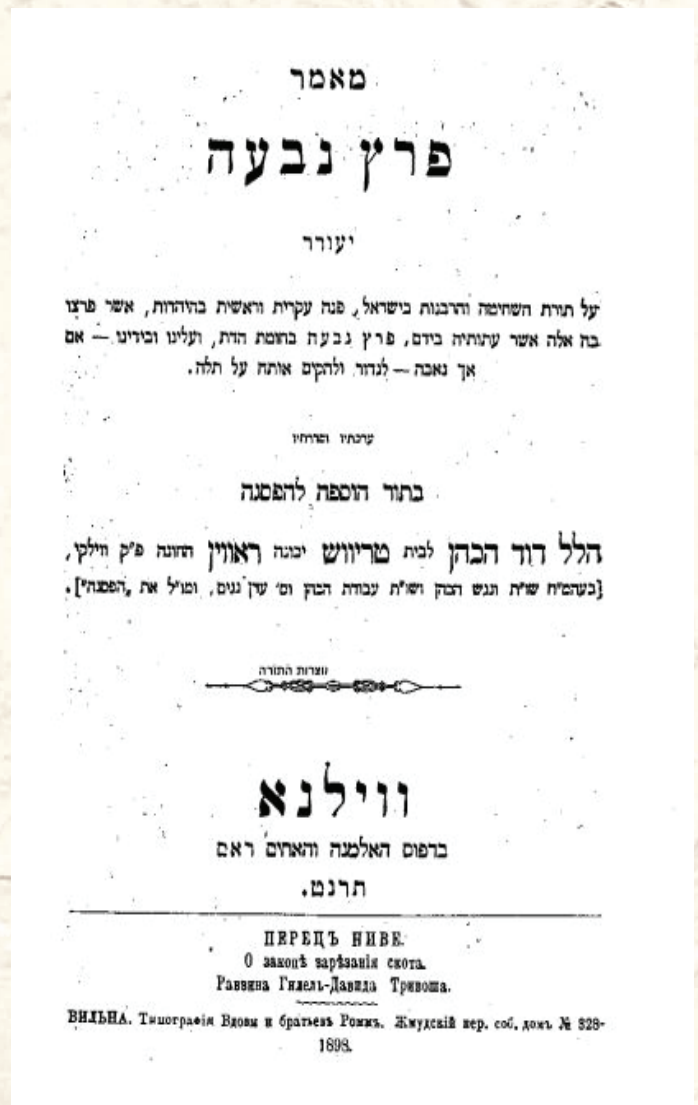
מכתבו קבלתי וגודל ת"ח לכקת"ה על טרחתו שמוטריח עבורי וע"ד [דר]ישתו מאתי הנני להשיבו שמיד אחר פסח העבר כשקבלתי מכתבו שדעתו ששם הגזרות רפות וכסף יענה א"ה [את הכל] ודעתי אינו כן לא רצייתי לעמוד על דעתי ואמרת שבענין כזה ראוי לשאול צדיק הדור זקן ושלחתי מכתב להרב הזקן הקודש מטשארטקוב כי כפי ששמעתי

מכתב מהגה"צ רבי ישראל יעקב יעב"ץ זצ"ל

מהגדולים וכפי הבנת דעתי הקלושה הוא צדיק הדור וכן הוא תשובתו אלי בקיצור מכתבו הגיעני לע"ע יעזוב העסק ולא ידבר מנסיעה עדי שתבטל הגזירה אי"ה וברך אותי והמכתב נכתב עוד פ' אחרי ק"ב בו ונראה לפי מכתבו שלא יפעול הרב הכולל ודעתו ועצתו לא אשנה ואולי יפעול לטובה יהי' הפירוש שנתבטל הגזרה אצלי ומהראוי הי' שכפי שכת"ר ב"ה כותב גדול להודיע בהמליץ כמה רעות עשו ופעלו המהרסים ודבריו יפעלו שלא יחברו להם עוד אנשים כשרים ונזכה לקבלת התורה ובא לציון גואל ידיו או"נ דו"ש כ"ה

ישראל יעקב יעב"ץ חו"ב פ קרעמענטשוק

שער קובץ 'פריץ נבעה' אודות הפרשה בעיר ליעווא

תגלית נדירה ביותר!!

פדה בשלום נפשי

מאורעות המאסר של מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א

בהמשך לפרקי מבוא שנכתבו בעבר בסיפור והשתלשלות מאסרו של מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א, להלן עוד פרק מבוא על יציאת מרן הסב"ק זיע"א ממאסר ביום רביעי פרשת כי תשא, שושן פורים קטן שנת ת"ר.

מבוא – פרק שישי

בתוך כלל ישראל. גם יש שעשו לחיים וכדו'. עם כל זה היה עוד בבחי' הצלה פורתא כי אף שיצא לחפשי עדיין נשאר הגזירה עליו, וע"כ היה מוכרח עוד לברוח מגבולות מדינת רוסיא, אמנם היסורים שהיו מנת חלקו בבית האסורים היו קשים ונוראים עד למאוד וממילא על זאת ההצלה גם צריך להודות ולשבח להקב"ה.

במאמר שלפנינו נביא זעיר מכאן וזעיר מכאן אודות יציאת הצדיק מבית האסורים עד כמה שידנו מגעת.

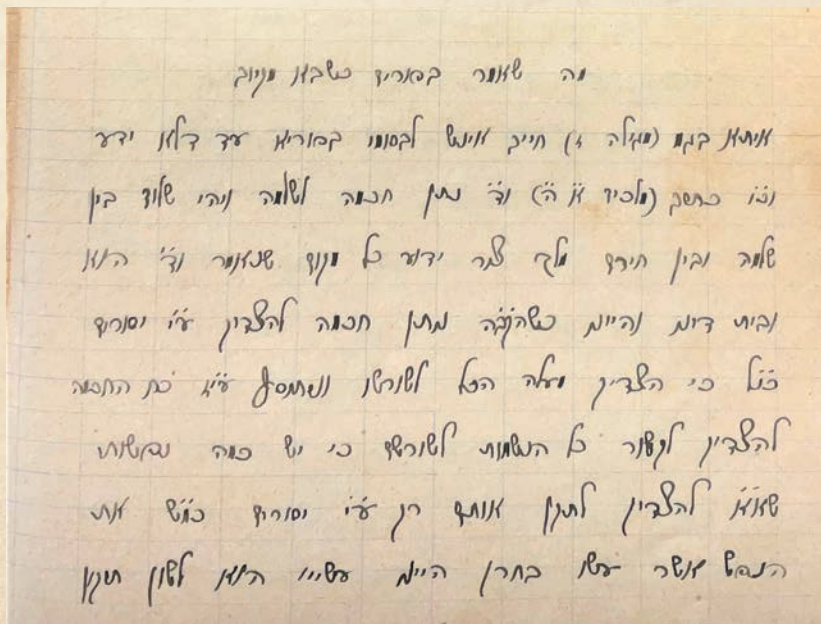
מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א יצא מבית האסורים ביום רביעי לסדר כי תשא את ראש בני ישראל ביום ט"ו אדר א' ת"ר וכפי שרשם בנו הרה"ק הבכור רבי שלום יוסף זיע"א בכתי"ק ביום כ"ז אדר ראשון ת"ר: 'אבי הקדוש שי' יצא מהמסגר ביום ד' העבר ט"ו בו'. וכפי שאמר הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן זיע"א בביקורו בארה"ק בשנת תרפ"ז ביום הרביעי לסדר בחוקתי ט"ז לחודש אייר בלשו"ק: בעיני העולם הרי נחשב יום הרביעי כיום שאינו מוכשר (עי' תענית כז:), ברם אצלנו הוא יום טוב, זקני מסדיגורה יצא ממאסרו ביום רביעי, וכן אבי זקני מרוז'ין יצא ממאסרו ביום רביעי.

גם בין החסידים דרבוה"ק היה יום זה כיום שמחה, וכפי שכתב הגה"ח רבי שלמה טלינגטור ז"ל במכתבו ביום כ' טבת תש"ג אודות הרה"ק רבי אהרן מבאיאן זיע"א בימי מלחמת עולם השנייה בזה"ל: וכאשר השי"ת פדה את זקנו הקדוש ביום שושן פורים קטן, בזכותו גם אדמו"ר שליט"א יצא לחירות

כחודש לפני היציאה מבית האסורים אישר הצאר ניקולאי הראשון ימ"ש את שחרורו של מרן הסב"ק זיע"א, ולאחר שבוע הודיעו זאת לגנרל ביביקוב, ובסביבות ר"ח אדר א' אישר זאת גם הגנרל², כמו"כ הוחלט גם שמרן הסב"ק זיע"א יכול לחזור לחצר קדשו ברוז'ין. אמנם כידוע עשו אז צרות למרן הסב"ק זיע"א ולאחר זמן ברח אל מחוץ למדינת רוסיא.

כתב הגה"ח רבי יונה צלר ז"ל כשהיה מרן הסב"ק זיע"א במאסר בחג הפורים אמר בלשו"ק 'רבוננו של עולם, איני יכול לקיים מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים, וירד מעיניו הק' שני דמעות. ואמר, 'כתיב 'מתנות לאביונים' והרי מיעוט רבים שנים, שיהיו הב' דמעות אלו במקום מתנות לאביונים', ואח"כ יצא מתפיסה.

בעת שיצא מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א מבית כלאו שבקריפוסט בקיעב, צעד מספר צעדים לאחוריו אל תוך בית הכלא ורק אחר כך יצא לדרכו בלוויית משמשו ר' שמואל'יק, והפטיר ואמר 'העולם אומר, שמי שהיה במקום אחד חזקה

כתב יד תורת מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א שאמר לאחר שיצא מבית האסורים

1 ספר רשפי קודש מכתב א'.
2 ראה ספר הק' כנסת ישראל דף י"ג.

שיגיע אליו שנית, אני כבר יצאתי ידי חובה גם לפעם השנית'. בספר הק' בית ישראל דף ח' מביא, בעת שיצא מהמאסר אמר בזה"ל בתחל' עלה על מחשבתי להיות יושב מוחלט במאסר וראיתי שרצון ומחשבה זו היא ח"ו כח מהסט"א ובקשתי מהשי"ת שיוציאני מהמאסר ואמר להיות לי יסורים מן היסורים זאת אינו מצד הקדושה ואם לא יהי' לי יסורים לא יהי' נחשב לי היסורים ליסורים וענין זה עמוק מאד מאד מי ימצאנו.

עוד כתב שם כאשר בא מהמאסר הלך בחדרו אנה ואנה ואמר למה קורין אותי רבי אם אין שומעין לי למעלה, איך בין נאהר אדרימעלט גיווארין האט זיך אפ גיטאהן וואס האט זיך אפ גיטאהן.

בספר מגדיל ישועות סיפור ל"ב כתוב, אור ליום צאתו מבית הסהר בקיעב שישב שם כ"ב חודש והמשמש שמואל שהיה עמו בבית הסהר היה ישן כל הלילה, וייקץ משנתו וראה אשר השלחן שהיה שם, עומד עתה באמצע הבית ותמיד עמד אצל הכותל, השולחן היה כבד מאד מאד אפילו עשרה אנשים לא יכלו לזוז אותו ממקומו, כמו כן ראה שהבגד של הצה"ק היינו החאלאט שהלך בו מלוכש עליו בהפוכו (היינו אייבערציג למטה והאינטערשלאג למעלה) ושאל המשמש את הצדיק הק' מה זאת והשיב לו אתה ישן היית ולא ראית שהיו אצלי השבעה רועים, וגם אבי היה ג"כ, ועלה מורא על ראשו שלא ישלוט בי עה"ר והפך את לבושי. שמעתי ממגידי אמת שסיפר להם המשמש. סיפור דומה יש בספר אבן שתיה מפי הרה"ק רבי מנחם מענדל מויז'ניץ זיע"א ששמע מר' שמואל ועיין גם בספר הק' בית ישראל דף ח'.

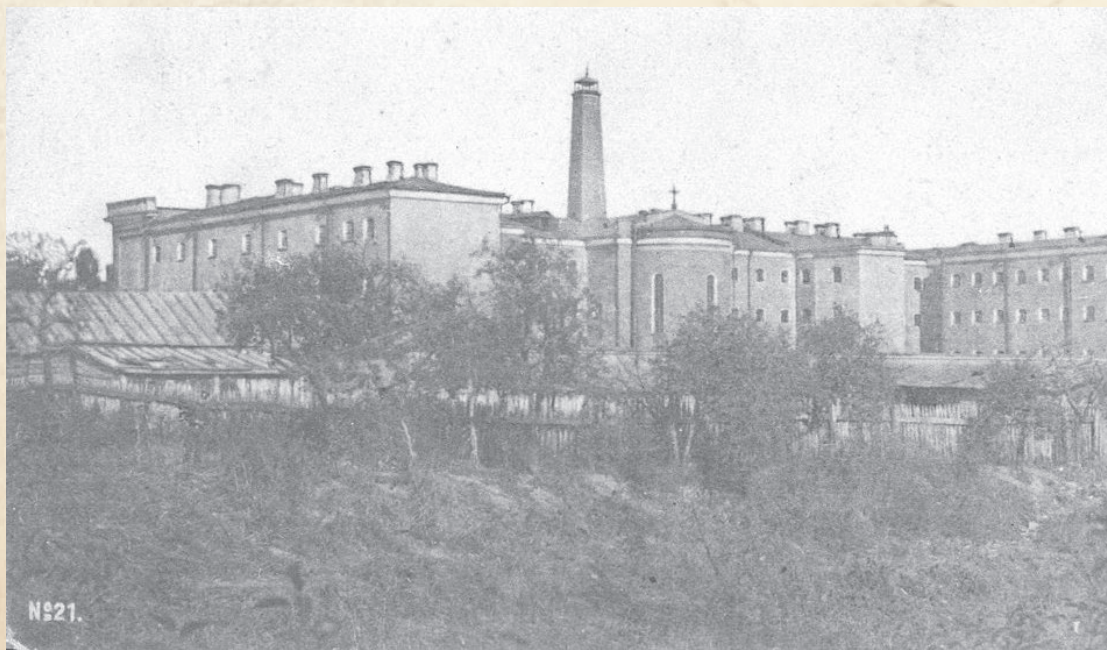
בספר הק' עירין קדישין וגם מופיע כמעט בכל כתיבי יד תורות מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א דבר תורה שמרן הסב"ק זיע"א אמר לאחר חודש מצאתו מבית האסורים יו"ט פורים שנת ת"ר. שם רמז על ענין היותו בבית האסורים על יסורים שקיבל עליו לטובת כלל ישראל, ע"ש.

בישועות ישראל
ח"ב סיפור י"א
כתוב: בשושן
פורים בשנה
הראשונה לבואו
ל ס א ד י ג ו ר א
זכינו ע"י בקשות
ו ה פ צ ר ו ת
אנשי שלומו
ה מ ס ת ו פ פ י מ
בצלו מיום בואו
לסאדיגורא אשר
יסעוד עמנו
בסעודת שחרית.
וקודם ברכת המזון
הניח ידו הק' על

השלחן היינו האצבעות מיד ימינו ופתח ואמר, הקב"ה אומר לישראל שובה אלי ואשובה אליכם (מלאכי ב, ז') עשו תשובה ואשיבה שופטיכם כבראשונה ויועציכם כבתחילה. ואחרי כן הפך את ידו הק' היינו אצבעותיו ואמר, אבל אנחנו בני ישראל אומרים השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם, כי מאוס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד (איכה ה', כ"א), ויש לנו גלות קשה וטרדת הפרנסה וקשה כח הסבל ואין בנו כח לשוב אליך בתשובה שלימה השיבנו אליך ונשובה. ואחרי כן הניח שנית ידו ישר ואמר, אולם הקב"ה אמר צריכים אתם לשוב אלי ואח"כ אשוב אליכם. ד' פעמים הניח ידו הק' על השלחן והיפוך בוויכוח הזה ובזה סיים ואמר, הדין עם בני ישראל, כנים דבריהם, אין בהם כח ומוח, מגודל עול הגלות שסובלים וקשה מזונותיהם כק"ס עד אשר אין בהם כח לשוב בתשובה שלימה הטיבו אשר דברו השיבנו ה' אליך ונשובה. שמעתי מפיו הקדוש.

בכתבי יד הרה"ח רבי מרדכי אהרן פישמאן ז"ל כתב: כאשר יצא הסב"ק מרוז'ין זיע"א מבית האסורים - בשושן פורים קטן ת"ר, ושב לרוז'ין, אחר חג הפסח, לקח עמו את הרב החסיד רבי בן ציון גארבער ז"ל מעיר שפוצ'ניטץ, ונסע במוצאי ש"ק לפראהבישט, להשתטח על ציון אביו הק'. בעמדו על הציון, הרכין הסב"ק מרוז'ין זיע"א את ראשו אל הארון הקודש של אביו זיע"א, ולא שמעו ממנו שום פסוקי תפילה כי אם קול איום של בכי, וכך עמד עד שהאיר המזרח, אז פנה אל ציונו הק' של אחיו הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זיע"א ועמד שם כרגע אחד, ויצא מהאהל.

אחר שיצא, אמר להרה"ח רבי בן ציון ז"ל: אבי הק' אמר לי לעקור מארץ רוסיא. ואכן לא שב הסב"ק מרוז'ין זיע"א לביתו ברוז'ין, אלא מן האוהל נסע הישר לעיר מאהלוב הקרובה אל הגבול. ולפלא, שתיכף ומיד אחרי נסיעתו, באו חיל ופרשים לחפשו ולאסרו. והוסיף רבי מרדכי אהרן, כל זה שמע הרה"ח רבי משה נאוויסעליצער ז"ל מבנו של רבי בן ציון ז"ל.

בית האסורים ליד העיר קיעב

מדור תולדות רבוה"ק לבית רוזי"ן זיע"א

האדמו"ר רבי ארי' לייב ממושינא זיע"א

בן הרה"ק רבי משה מבארדיוב זיע"א והתן הרה"ק רבי שמואל מסקאהל זיע"א

קצת מזונות לטעום ואמר להם שאינו יכול עדיין לאכול כיון שלא הגיע תפילין דר"ת נענה הרה"ק מגארליץ זיע"א ואמר אני כבר הנחתי תפילין דר"ת תנוהו לי... והפליא מאד המחותן הרה"ק מסקאהל זיע"א שהרה"ק מגארליץ זיע"א השפיל עצמו בכונה בכדי שיחזיקוהו הבריות לרעתן ולא יחשיבו אותו.

נשמר מכתב מהרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א למחותנו הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זיע"א בשנת תר"ן ובסוף מזכיר את נכדו הרה"ק רבי ארי' לייב זיע"א בזה"ל:

אודיעהו בע"ה, נכדו ארי' שיח' ח"ב שיח' מתמיד בלמודו, נושא חן בעיני כל.

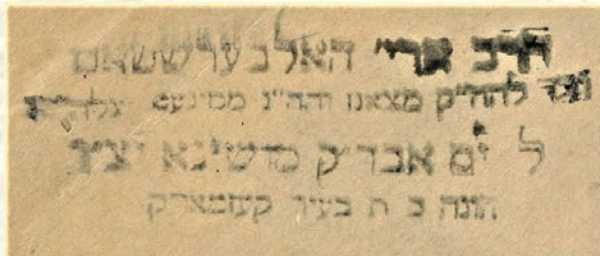
בסביבות שנת תרמ"ז עבר חותנו הרה"ק רבי שמואל מסקאהל זיע"א לשמש ברבנות בעיר סקאהל לאחר פטירת הגה"צ רבי יהודה זונדל רמ"ז זצ"ל. ובסביבות

שנת תר"ן עבר הרה"ק רבי ארי' לייב זיע"א לעמוד לימין חותנו ולשמש כדומ"ץ בעיר. בדמי קדימה לספר 'התמונה' שיצא לאור בשנת תרנ"ב מופיע רבי ארי' לייב זיע"א כבר בעיר סקאהל, וגר שם עד שנת תרס"ד ובספר ארץ החיים עוד מופיע בעיר סקאהל.

בשנת תרס"ד עבר לגור בעיר מושינא ששם כיהן לפני זה

חותמת הרה"ק רבי ארי' לייב זיע"א

חותמת הרה"ק רבי ארי' לייב זיע"א בעיר קעזמארק

הרה"ק רבי ארי' לייב זיע"א נולד ביום כ' אב תרל"א² כבנו השלישי לאביו הרה"ק רבי משה מבארדיוב זיע"א, עוד בחיים חיותו של זקנו הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א והרה"ק רבי יקותיאל יהודה מסיגעט זיע"א, ונקרא שמו בישראל ארי' לייב ע"ש זקנו הגה"צ רבי ארי' לייב מטארניגראד זצ"ל אבי הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א.

נציין שבפי כל נקרא ר' ארי' ולא ר' ארי' לייב, מכיון וזקנו הרה"ק רבי יקותיאל יהודה זיע"א היה עוד בחיים והיה נקרא בפי המון עם רבי זלמן לייב³.

מגיל צעיר מאוד הכירו עליו שלגדולות נוצר, וכבר באותם שנים נודע כגדול בתורה ובחכמה. בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית ציפורה ע"ה בת הרה"ק רבי שמואל מסקאהל זיע"א, שמחת הנישואין נחגג ברוב פאר והדר בהשתתפות אלפי חסידים ואנשי מעשה בעיר בעלזא בסוף שנת תרמ"ה⁴. בראשות הזקנים

הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א, הרה"ק רבי ברוך מגארליץ זיע"א והרה"ק רבי אהרן מקרייז זיע"א. לאחר החתונה נתיישב הרה"ק רבי ארי' לייב זיע"א בצל חר"ז הרה"ק מבעלזא זיע"א.

מסופר שלשמחת החתונה הגיעו להשתתף גם הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זיע"א⁵ והרה"ק רבי דוד מקשאנוב זיע"א. פעם הביאו לפני הרה"ק מקשאנוב זיע"א

1 חתן הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויזניץ זיע"א שהיה חתן מרן הסב"ק מרוז'ין זיע"א.

2 ע"פ תעודת נישואין ותעודת לידה שלו.

3 מפי הגה"ח רבי אברהם יהושע העשיל רוקח שליט"א אבד"ק קאזלאוו.

4 ע"פ תעודת נישואין שכתוב שהיה ביום כ"ו אלול, וכנראה תאריך לא מדויק, כי כידוע לא עורכים נישואין בסוף חודש.

5 הרה"ק רבי ישראל מוויזניץ זיע"א אמר שאז היה הפעם היחיד שראה את הרה"ק רבי יחזקאל שרגא זיע"א, ראה באריכות אודות זה בספר מפי ספרים וסופרים פרקי אבות פרק רביעי עמוד קכ"ז.

6 מפי הגה"צ ר"י שניבלאג זצ"ל.

סיפר הרה"ק רבי יקותיאל יהודה מצאנז קלויזענבורג זיע"א: בימי בחרותי הייתי בסקאלע אצל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א וידוע מדרכו בקודש להתפלל במהירות יתירה. ואמר לי אז הגה"צ הרב ממושינא זצ"ל, שאקדים להתפלל כי לא אצליח להתפלל יחד עם הרה"ק מבעלזא זיע"א.

ביום י"ד תשרי תרפ"ב נפטרה זוגתו הרבנית ציפורה ע"ה ומנ"כ בבית החיים בעיר וויען ליד מצבות רבוה"ק לבית רוזין זיע"א וגם על מצבתה כתוב שהיא נו"ג למרן הסב"ק מרוזין זיע"א, וכמו"כ למעלה בהמצבה יש פמוטים כמו על מצבות הרבניות לבית בעלזא.

בשנת תר"צ עבר לגור בעיר קעזמארק יחד עם ילדיו. חתנו הגה"צ רבי משה קרויז זצ"ל הוציא אז ספרו 'באר משה' ח"א' וחותנו הרה"ק רבי ארי לייב זיע"א כתב לו בהסכמה בא"ד: ולקט פנינים יקרים מדבש מתוקים מספרן של צדיקים אבותינו ורבותינו הקדושים זיע"ע אשר מפיחם זכותם אנו חיים.

ארי' הברשטאם אבד"ק מושינא החונה בק"ק קעזמארק יצ"ו.

הרה"ק רבי ארי לייב זיע"א נסתלק א' תמוז תש"ב, ומנ"כ בעיר קעזמארק.

צאצאיו: בנו הגה"צ רבי אלתר מנחם מענדיל זצ"ל נולד ט' חשוון תרנ"א בעיר סקאהל⁵, זוגתו הרבנית הענא ע"ה נולדה כ"ג כסלו תר"ן⁹ בת דו"ז הרה"ק רבי יצחק ישעי' מטשעחויב זיע"א, היה לו בית המדרש בעיר קראקא. ראה עליו בירחון בית רוזין גליון ט"ו, ובספר צור צדיק עמוד רס"ח.

הרבנית רבקה מרים נולדה י"ח אייר תרנ"ב בעיר סקאהל. נעקה"ש בשנת תש"ג.

הילדה פעסיל כ"א תשרי תרנ"ד¹⁰. ונפטרה בעיר סקאהל ביום א' אלול תרנ"ה¹¹.

בנו רבי ישעי' נולד בשנת תרנ"ה בעיר סקאהל¹².

הרבנית חוה ע"ה¹³. נולדה י"א כסלו תרס"א. אשת רבי שמואל פריעדמאן זצ"ל בן רבי אברהם צבי פריעדמאן זצ"ל רב בעיר סערדאהעלי נפטרה ו' תמוז תרצ"ז ומנ"כ בבית החיים בעיר וויען ליד אמה הרבנית ע"ה.

חתנו רבי משה קרויז בן רבי שמואל קרויז (סופר) מחבר ספר 'באר משה'. נולד תרס"ח ונפטר תשמ"ו.

בנו רבי חיים ישראל נעקה"ש בשנות המלחמה עם זוגתו הרבנית גאלדא לבית רוקח.

- 7 עיין שם במערכת ז' ומערכת ש' שמביא בשם מרן המגיד הגדול ממנזריש זיע"א.
- 8 ע"פ תעודת לידה ונישואין שלו.
- 9 ע"פ תעודת נישואין שלה.
- 10 ע"פ תעודת לידה שלה.
- 11 ע"פ תעודת פטירה שלה.
- 12 ע"פ תעודת לידה שלו.
- 13 על מצבתה כתוב נכדת בית רוזין.

אחיו הגדול הרה"ק רבי יחיאל נתן מבארדיוב זיע"א, ניהל את העיר ביד רמה ופעל גדולות ונצורות שם.

נשמר מכתב המלצה לכולל חיבת ירושלים בשנת תער"ב בזה"ל:

ב"ה ו' עש"ק לסדר וגם הקמתי את בריתי אתם תער"ב לפ"ק מושינא יצ"ו.

החיים והשלו' וכט"ס לכבוד ידידי ה"ה האי גברא יקירי הרב המופלג המפואר ומרומם לשם ולתהלה היחסן הגביר הנעלה חו"פ וכו' כש"ת מו"ה אברהם חיים דוד שרייבער שליט"א נשיא ואמרכל דאה"ק יבנה ותכונן במה"ב.

אחדש"ה הנני בזה שולח לרום מע"כ המודעה והן אמת בעת בוא לידי מודעה הראשונה לא השתי כלל כי לפה לא באו המשולחים המחבלים אך אחר בוא הכתבים מאה"ק ראיתי שמהומה גדולה בשם. ע"כ הנני שולח גם אנו מבקשים שיחזקו כ"ת ובל יתירשל ח"ו כלל ולעמד הדבר על מכוננו ואנו נחזק אותו ג"כ ובכל פעם נחזק הדבר יותר ובוודאי ח"ו בכאן לא ישונה מצדקה לצדקה ובכל פעם יתחזק הדבר והש"י יה' בעזרונו ונושע בכל מיני ישועות טובות. דברי ידידו דו"ש בלו"ח המצפה לשמוע תמיד כ"ט ויתרומם קרן ישראל במהרה ונזכה לביאת ג"צ במ"ב.

הק' ארי' הברשטאם אבד"ק מושינא

ביה ו' עש"ק לסדר וגם הקמתי את בריתי אתם תער"ב לפ"ק מושינא יצ"ו.

החיים והשלו' וכט"ס לכבוד ידידי ה"ה האי גברא יקירי הרב המופלג המפואר ומרומם לשם ולתהלה היחסן הגביר הנעלה חו"פ וכו' כש"ת מו"ה אברהם חיים דוד שרייבער שליט"א נשיא ואמרכל דאה"ק יבנה ותכונן במה"ב.

אחדש"ה הנני בזה שולח לרום מע"כ המודעה והן אמת בעת בוא לידי מודעה הראשונה לא השתי כלל כי לפה לא באו המשולחים המחבלים אך אחר בוא הכתבים מאה"ק ראיתי שמהומה גדולה בשם. ע"כ הנני שולח גם אנו מבקשים שיחזקו כ"ת ובל יתירשל ח"ו כלל ולעמד הדבר על מכוננו ואנו נחזק אותו ג"כ ובכל פעם נחזק הדבר יותר ובוודאי ח"ו בכאן לא ישונה מצדקה לצדקה ובכל פעם יתחזק הדבר והש"י יה' בעזרונו ונושע בכל מיני ישועות טובות. דברי ידידו דו"ש בלו"ח המצפה לשמוע תמיד כ"ט ויתרומם קרן ישראל במהרה ונזכה לביאת ג"צ במ"ב.

הק' ארי' הברשטאם
אבד"ק מושינא
(מסמך החיים)

מכתב בעד כולל חיבת ירושלים

596	11	290	85	305	26	36	156
60	289	4	310	4	1410	1711	2711
110							

רשימת צדקה מעיר מושינא של כולל חיבת ירושלים

345	38	2	41	73	912	12	50	214
778	17	361	15	416	98	45	112	912
86	50	60	11	50	108	20	296	20
		7	82	912	243	7	82	912
		8	243					

רשימת צדקה מעיר מושינא של כולל חיבת ירושלים

עמ"י עש"ו

צאצאי רבינו הק' מרוז'ין זיע"א – חלק ה'

דור שלישי (חלק ד' – נכדי רבי דוד משה מטשארטקוב – נכדי רבי דוד היילפרין – נכדי רבי מרדכי פייבוש מהוסיאטין)

דור שלישי

בני רבי מנחם נחום מרדכי פריעדמאנן - בן רבי דוד משה מטשארטקוב - בן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית בת שבע בת רבי שלום יוסף בזיווגה הראשונה

[א] שרה. נולדה בשנת תר"ל¹. בזיוו"ר אשת רבי חיים אהרן (בן רבי ישראל מטשארטקוב) בזיווגו הראשון. בזיוו"ש אשת רבי יעקב יוסף מסטאניסלאוו (בן רבי מנחם נחום מראחמיסטריווקא) בזיווגו השני. נולד כ"ו אייר תרל"ד². עוד בחיי אביו התחיל לנהג עדתו בעיר סטאניסלאוו³. נתגרשו כ"ה חשוון תרפ"ג בעיר וויען⁴. נפטר ביום י"ג אייר תרצ"א⁵, ומנו"כ בעיר וויען.

בני רבי ישראל מטשארטקוב - בן רבי דוד משה מטשארטקוב - בן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית [רוחמה] [נחמה] [בת] שבע בת רבי אברהם יעקב

[א] רבי חיים אהרן. נולד בשנת תרל"ג⁶. נפטר ביום כ"ו אלול תרפ"ו⁷, ומנו"כ בעיר וויען. זוגתו

בזיוו"ר הרבנית שרה בת רבי מנחם נחום מרדכי מטשארטקוב. נישאו ביום ט"ז אב תרמ"ט⁸. זוגתו בזיוו"ש הרבנית ריקל בת רבי דוד מבאהוש.

[ב] רבי נחום מרדכי. נולד י"ז שבט תרל"ד⁹. לאחר פטירת אביו הק' מילא את מקומו בעיר וויען. עלה לארה"ק ט' ניסן תרצ"ט¹⁰ ונתיישב בעיר תל אביב. נפטר בתל אביב י"ח אדר שני תש"ו¹¹, ומנו"כ בהר הזיתים בעיה"ק ירושלים. זוגתו הרבנית חוה לאה בת רבי שלמה מסדיגורה.

[ג] מרים. נולדה ביום ט"ו חשוון תרל"ט בעיר טשארטקוב¹². נפטרה ה' אייר תשכ"ג בעיר פאריז¹³, ומנו"כ בבית החיים נחלת יצחק בעיר גבעתיים¹⁴. אשת רבי מנחם נחום מאיצקאן (בן רבי אברהם יהושע העשיל מאדזשאד).

[ד] שלמה. נולד בשנת תרמ"א בעיר טשארטקוב¹⁵.

[ה] רבי דוב בער. נולד ביום ו' אב תרמ"ב¹⁶. לאחר פטירת אביו הק' מילא את מקומו ביחד עם אחיו הגדול בעיר וויען. נפטר כ"ד אלול תרצ"ו¹⁷, ומנו"כ בעיר וויען. זוגתו הרבנית מרים בת רבי יצחק מבאיאן. נישאו בעיר באיאן י"ז סיון תרנ"ט¹⁸.

9 נר ישראל ח"ו עמוד רע"ו.
10 ע"פ תיק עלייה שלו לארה"ק.
11 ע"פ מצבתו.
12 ע"פ תעודת לידה שלה מהעיר.
13 נר ישראל ח"ו עמוד י"ב, ובטעות נכתב שם שנפטר בשנת תשכ"ז.
14 ע"פ מצבתה.
15 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר.
16 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר.
17 ע"פ מצבתו.
18 ע"פ מכתבי הזמנה.

1 (זרע קודש מחצבתה עמוד 184).
2 ע"פ מאמר עליו בקונטרס 'מעייין הברכה' גליון ו' עמ' כ"ו. (זרע קודש מחצבתה עמוד 184).
3 ראה הסכמתו על ספר 'זיוסף שאול' (פיצטרקוב תר"ע) שנכתב ע"י המשב"ק בשנת תר"ע. (זרע קודש מחצבתה עמוד 184).
4 ע"פ רישום הגירושין של העיר וויען.
5 ע"פ מצבתו.
6 נר ישראל ח"ו עמוד קע"ב. בתעודת הפטירה שלו בעיר וויען מופיע שנולד בשנת תרל"ד.
7 ע"פ מצבתו.
8 אגרות הרה"ק מרוז'ין ובניו ח"ג עמוד ר"ט.

בני רבי מרדכי מקעשינוב - בן רבי דוד היילפרין -
חתן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו בזיוו"ר הרבנית שרה בת רבי שבת

[א] לאה. נולדה בשנת תרכ"ט³¹. אשת רבי זואלף
וואלאוויניק (בן רבי חיים וואלאוויניק). נולד בשנת
תרכ"ה³². נישאו בעיר קעשינוב ביום י"ד סיון
תרמ"ט³³.

[ב] חוה. נולדה בשנת תרל"א³⁴. נפטרה בקעשינוב י"ח
ניסן תרס"ט³⁵. אשת רבי ברוך ליבאו (בן רבי יוסף
ליבאו). נולד בשנת תרכ"ח³⁶. נישאו בקעשינוב ט"ז
אייר תרנ"ט³⁷.

[ג] פייגא רחל. נולדה ח' אלול תרל"ג בעיר קעשינוב³⁸.

[ד] שבע. נולדה בשנת תרל"ה³⁹. נפטרה בקעשינוב
כ"ח אב תרנ"א⁴⁰.

זוגתו בזיוו"ש הרבנית ברכה בת רבי שבת

[ה] יודל. נולד ה' שבט תרמ"ה בעיר קעשינוב⁴¹.

[ו] רבי שלום יוסף. נולד בשנת תרמ"ה⁴². נעקה"ש
במלחמת העולם השנייה. זוגתו הרבנית פעסיא
לביית שאפאשניק.

[ז] גיטל. נולדה ביום ג' שבט תרמ"ט⁴³. התגורר

[ו] הילד אברהם יעקב. נולד ביום י"א תמוז תרמ"ד
בעיר טשארטקוב¹⁹. נפטר ביום י"ב אלול תרמ"ה
ומנו"כ בעיר טשארטקוב²⁰.

[ז] הילדה פייגה נולדה בשנת תרמ"ט בעיר
טשארטקוב²¹. נפטרה בשנת תרמ"ט, ומנו"כ בעיר
טשארטקוב²².

[ח] חוה. נולדה ביום ט' אלול תרנ"ב בעיר
טשארטקוב²³. נפטרה ט"ז סיון תש"ג²⁴, ומנו"כ
על הר הזיתים. אשת רבי צבי ארי' מזלאטיפאלי
(בן רבי מרדכי יוסף מזלאטיפאלי). נולד ביום י"ט
אלול תר"נ²⁵ בעיר ראחמיסטריווקא. לאחר פטירת
אביו הק' מילא את מקומו, ולאחר פטירת בן גיסו
רבי שלמה מטשארטקוב מילא את מקומו בעיר
תל אביב. נפטר ביום י"ח אב תשכ"ח²⁶, ומנו"כ בהר
הזיתים בעיה"ק ירושלים.

בני רבי משה מנחם מענדל היילפרין - בן רבי דוד
היילפרין - חתן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית פעריל

[א] לאה. נולדה בשנת תרל"ו²⁷ בעיר זיטאמר. נעקה"ש
בשנת תש"א בטרנאסניסטריא²⁸. אשת רבי אלחנן
יהודה מילכזאהן (בן רבי אליהו יעקב מילכזאהן)
נולד בשנת תר"ל²⁹ בעיר נאואסעליץ. נעקה"ש
בחודש תמוז תש"א בעיר בטרנאסניסטריא³⁰.

גרובער שליט"א)
34 ע"פ תעודת נישואין שלה. (הערת הרב שמואל חיים
גרובער שליט"א)
35 ע"פ תעודת פטירה שלה. (הערת הרב שמואל חיים
גרובער שליט"א)
36 ע"פ תעודת הנישואין שלו.
37 ע"פ תעודת נישואין שלהם. (הערת הרב שמואל חיים
גרובער שליט"א)
38 ע"פ תעודת לידה שלה מהעיר.
39 ע"פ תעודת פטירה שלה. (הערת הרב שמואל חיים
גרובער שליט"א)
40 ע"פ תעודת פטירה שלה. (הערת הרב שמואל חיים
גרובער שליט"א)
41 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר, שם גם מופיע שר' משה
ברומנער ז"ל היה המוהל בברית.
42 ע"פ דף עד שכתב אחיו רבי דוד הלפרין זצ"ל. (הערת
הרב שמואל חיים גרובער שליט"א)
43 ע"פ תעודת לידה שלה מהעיר.

19 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר.
20 ע"פ תעודת פטירה שלו מהעיר.
21 ע"פ תעודת לידה שלה מהעיר.
22 בת חודשיים וארבע עשר ימים.
23 ע"פ תעודת לידה שלה מהעיר.
24 נר ישראל ח"ו עמוד רפ"ז.
25 ע"פ תיק עלייה שלו לארה"ק.
26 ע"פ מצבתו.
27 דף עד של בנה ר' שלמה ז"ל, בנה ר' מאיר ז"ל כתוב בדף
עד שלו שנולדה בעיר בארדיטשוב בשנת תרכ"ח, וצ"ב.
28 דף עד של בניה.
29 דף עד של בנו ר' מאיר ז"ל, בנו ר' שלמה ז"ל כתוב בדף
עד שלו שנולד בעיר וצניץ בשנת תרל"ב, וצ"ב.
30 דף עד של בניו.
31 ע"פ תעודת נישואין שלה. (הערת הרב שמואל חיים
גרובער שליט"א)
32 ע"פ תעודת הנישואין שלו.
33 ע"פ תעודת נישואין שלהם. (הערת הרב שמואל חיים

באדעס. נעקה"ש בעיר אדעס בערך תרצ"ט. אשת רבי שלום שכנא ספעקטאר. נולד בערך בשנת תרמ"ד⁴⁴.

ח] רבי זאב וואלף. נולד ביום כ"ה ניסן תר"נ בעיר קעשינוב⁴⁵. התגורר בעיר בענדער. נעקה"ש בעיר אדעס⁴⁶. זוגתו הרבנית רחל.

ט] רבי דוד. נולד בשנת תרנ"ד בעיר קעשינוב⁴⁷. רב בעיר בוקארעסט וממייסדי ישיבת בית אהרן בעיר יאס. נפטר בארה"ב ביום י"ד כסלו תשל"ח, ומנו"כ בעיר גבעתיים⁴⁸. זוגתו הרבנית אידל רעכיל בת רבי משולם פייבוש ווארמאן מיאס. נפטרה בארה"ב ביום כ' תמוז תשמ"א, ומנו"כ בעיר גבעתיים⁴⁹.

י] פייגא. נולדה ו' אייר תרנ"ט בעיר קעשינוב⁵⁰. נעקה"ש בעיר קעשינוב⁵¹. אשת רבי זאב קרוטשיק. נעקה"ש בעיר קעשינוב. נולד בערך בשנת תרנ"ח⁵².

יא] רבי משה יצחק. נולד ו' אב תרנ"ב בעיר קעשינוב⁵³.

בני רבי נתן הלוי איש הורוביץ - חתן רבי דוד היילפרין - חתן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית רבקה בת רבי דוד

א] לאה⁵⁴.

בני רבי יעקב שמאי זילבערפארב - חתן רבי דוד היילפרין - חתן מרן הסב"ק מרוז'ין
זוגתו הרבנית גיטל בת רבי דוד

א] לאה⁵⁵.

בני רבי שלום מוואסלוי - בן רבי דוד היילפרין - חתן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו חנה שרה בת רבי יצחק בזיווגה השניה

א] רבי חיים דוב. נולד בשנת תרל"ז בעיר באהוש⁵⁶. לאחר פטירת אביו הק' מילא את מקומו, ולאחר פטירת דוד רבי אברהם יהושע העשיל מאדזשאד מילא את מקומו בעיר גאלאץ. עלה לארה"ק ביום י"ז תמוז תש"י ונתיישב בעיר חיפה. נפטר בעיר חיפה ביום כ"ב סיון תשי"ז⁵⁷, ומנו"כ בעיה"ק טבריא⁵⁸. זוגתו הרבנית חי' בתציון בת רבי דוד מסאווראן. נפטרה ביום כ"ב טבת תרצ"א⁵⁹, ומנו"כ בעיר וואסלוי.

44 ע"פ דף עד שכתב אחיה רבי דוד הלפרין זצ"ל.

45 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר, שם גם מופיע שר' אלטר שיינדער ז"ל היה המוהל בברית.

46 ע"פ דף עד שכתב אחיו רבי דוד הלפרין זצ"ל. (הערת הרב שמואל חיים גרובער שליט"א)

47 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר.

48 ע"פ מצבתו.

49 ע"פ מצבתה.

50 ע"פ תעודת לידה שלה מהעיר.

51 ע"פ דף עד שכתב אחיה רבי דוד הלפרין זצ"ל. (הערת הרב שמואל חיים גרובער שליט"א)

52 ע"פ דף עד שכתב אחיה רבי דוד הלפרין זצ"ל.

53 ע"פ תעודת לידה שלו מהעיר.

54 בצוואת רבי דוד היילפרין (נכתב ביום ט' שבט תרמ"ז) שנדפס בספר אגרות הרה"ק מרוזין ובניו ח"א עמ' קנא), מוזכר שם "לנכדי לאה בת בתי ה' רבקה תחי". (הערת רבי שמואל חיים גרובער שליט"א).

55 בצוואת רבי דוד היילפרין (נכתב ביום ט' שבט תרמ"ז) שנדפס בספר אגרות הרה"ק מרוזין ובניו ח"א עמ' קנא), מוזכר שם "לנכדי לאה בת בתי ה' גיטל תחי".

56 ע"פ תיק עלייה שלו לארה"ק.

57 ע"פ מצבתו.

58 נטמן על תנאי בחיפה ולאחר השבעה הועברו עצמותיו לבית החיים בטבריא.

59 ע"פ מצבתה.

בני רבי שלום יוסף מהוסיאטין - בן רבי מרדכי
פייבוש מהוסיאטין - בן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית חיה בת רבי אפרים

א] שרה שיינדל רוזיא. נולדה ביום ט"ז סיון תרל"ז.⁶⁶
נפטרה בארה"ב ביום י"ח מנחם אב תשי"ח, ומנו"כ
בבית החיים נחלת יצחק בעיר גבעתיים⁶⁷. אשת רבי
אהרן מסדיגורה (בן רבי ישראל מסדיגורה). נישאו
בחודש שבט תרנ"ז⁶⁸.

ב] רבי מנחם נחום. נולד ביום י"ח טבת תר"מ
בעיר הוסיאטין⁶⁹. במלחמת עולם הראשונה עבר
לעיר וויען ובשנת תרצ"ז נתיישב בעיר לעמבערג.
נעקה"ש ביום י' כסלו תש"ג. זוגתו הרבנית חוה בת
רבי ישראל מהוסיאטין. נישאו תרנ"ח⁷⁰.

ג] רבי משה. נולד ביום י"ד אדר ב' תרמ"א בעיר
הוסיאטין⁷¹. לאחר חתונתו נתיישב בעיר באיאן
במלחמת העולם הראשונה עבר לעיר וויען ובשנת
תרפ"ה נתיישב בעיר קראקא. נעקה"ש ביום ג' אלול
תש"ג⁷². זוגתו הרבנית מרים בת רבי מנחם נחום
מבאיאן. נישאו ביום י"ז סיון תרס"א⁷³.

בני רבי דוב בער היילפרין - בן רבי דוד היילפרין -
חתן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית געלא

א] ל"א.

ב] חיה הינדא.

ג] ישראל.

ד] אברהם יעקב.

בני רבי ישראל מהוסיאטין - בן רבי מרדכי פייבוש
מהוסיאטין - בן מרן הסב"ק מרוז'ין

זוגתו הרבנית נחמה גיטל בת רבי אביעזרי זעליג

א] חיה שרה רחל. נולדה ג' כסלו תרל"ו⁶¹ בעיר
רוהוזנה. נפטרה ביום י"ג כסלו תשי"ט⁶², ומנו"כ
בעיה"ק טבריא. אשת רבי יעקב מהוסיאטין (בן רבי
יצחק מבהוש). נישאו ביום ז' כסלו תרנ"ה⁶³.

ב] חוה. נולדה בערך בשנת תר"מ⁶⁴. נפטרה ביום כ"ה
איר תרצ"ז, ומנו"כ בעיר וויען⁶⁵. אשת רבי מנחם
נחום מהוסיאטין (בן רבי שלום יוסף).

60 רשימת ילדיו ע"פ קוויטעל המופיע באגרות הרה"ק מרוז'ין ובניו ח"א עמוד קנ"ח.

61 מתוך תיק עלייה שלה לארה"ק.

62 ע"פ מודעה על פטירתה, וע"פ מצבתה.

63 אגרות קודש באהוש ח"א עמוד ק"א.

64 אין מקור מוסמך לזה.

65 ע"פ מצבתה.

66 אוצרות כנסת מרדכי ח"א עמוד שד"מ.

67 ע"פ מצבתה.

68 ע"פ מכתבי הזמנה.

69 גדול מרבן שמו.

70 גדול מרבן שמו עמוד שנ"א.

71 ע"פ דרכון שלו משנת תרצ"ח, ראה ירחון בית רוז'ין גליון כ"ח.

72 ע"פ עיתונים ומסמכים

73 ע"פ מכתבי הזמנה.

הנאון הגדול רבי ישדאל שלמה (זלמן) בארעד זצ"ל מגדולי חסידי טשארטקוב

נכתב ע"י הגה"צ רבי ישראל פרידמאן שליט"א אבד"ק טשארטקוב במאנטשעסטער

מסתפק באמירה בלבד. בלית ברירה הלך האברך ביחד עם רבי זלמן, והנה בעודם הולכים יחד, פתאום עלה בדעתו של רבי זלמן שאברך זה הוא האשם בלקיחת הכוס.

שנים רבות לאחר כן לא היה רבי זלמן יכול ומסוגל להסביר למה ומאיזה טעם הוא חשב כן, אבל מאחר שנעשה אצלו חשש זה שאברך זה הוא האשם בדבר, גמר בדעתו שאכן כן הוא, ותפס את האברך בבגדיו בתקיפות וצעק: אתה חושב שבאתי לרבי וועלוולע, באתי אליך, ואני רוצה שתחזיר לי תיכף ומיד הכוס שלקחת מביתו של הרה"ק.

מיד התחנן האברך לפני ר' זלמן שלא יעשה רעש מזה והוא יחזיר לו מיד את הכוס. רבי זלמן הלך עמו אל ביתו ושם נתן לו האברך את הכוס בחזרה. כששאל אותו רבי זלמן למה הוא לקח את הכוס הק' של הרה"ק, השיב האברך שרצה הכוס ל"שמירה". כששמע הרה"ק את התנצלות האברך, עלה בת שחוק על פניו ואמר: א שיינע שמירה, א שיינע שמירה.

במרוצת הזמן נבחר רבי זלמן להיות מלמדו ומשמשו של הרה"ק רבי דוב בער מטשארטקוב זיע"א בצעירותו. גם בהמשך כאשר עבר הרה"ק ר' דוב בער זיע"א לגור בעיירה באיאן לאחר נישואיו עם הרבנית מלכה ע"ה בתו של הרה"ק רבי יצחק מבאיאן זיע"א, עבר עמו גם רבי זלמן וזכה שם לקרבה מיוחדת.

בעת מלחמת העולם הראשונה עבר לגור בוויען, ובשנת תרפ"א נסע לגור באמעריקא, שם כיהן כרב בקהילת ווילקסברי בפנסילבניא והיה חבר באגודת הרבנים דאמעריקא. בספרו לוח ארש (אבות א, יא) כתב הגר"ז בארעד:

"סופר בשם מרן אדמו"ר מרוזין זצ"ל כי בעת שבא לעיר סאדיגוריא והיה אז שם פרוץ מרובה על העומד באין יראת ה' במקום הזה, פתח פיו הקדוש ואמר 'הנה מציינו אשר יוסף שלח לאמר לאביו כה אמר בנך יוסף שמני אלקים לאדון ולמושל בכל ארץ מצרים. ולכאורה איזה בשורה טובה היא זאת ליעקב שבנו יוסף נעשה מושל על מצרים הטמאים?

אמנם הענין היא כך, דהנה ידוע שתיבת כ"ה מרמז על השכינה הקדושה ע"ד שאמרו כל הנביאים נתבאו "בכה", והנה קודם שבא יוסף למצרים לא ידעו כלל אם יש אלקים בשמים ובארץ, ורק לאחר שבא יוסף פרסם אלקותו יתברך, וזה ששלח לו לאמר תדע כי "כה" אמר, השכינה אומרת ומתפארת בזה אשר בנך יוסף שמני אלקים בכל ארץ מצרים, היינו שפרסם אלקותו ואדנותו בכל הארץ".

ומעתה נאמר שכן היה גם אתנו אנחנו אלה פה היום יען כי לא מלאנו את חובותינו בארץ גלותינו, נתחייבנו כולנו בעונש גלות והעתק ממקום למקום. ואלו שבאו הנה לארץ אמעריקא, משרה ותעודה גדולה הוטל עליהם, לתקן פה מה שחסרו ועליהם להזריח לאחינו בני ישראל היושבים כאן את אור התורה והוראה. ובאמת הרבה מאחינו בני ישראל צמאה להם נפשם וכמה בשרם לאפיקי מים הוא התורה כידוע. וזאת היא תעודת הרבנים להשפיע עליהם ולהזכירם מארץ הישן שבאו משם בכדי לחזק את הדת והיהדות".

בין הדמויות הנדירות והוותיקות של גדולי חסידי רוז'ין, נשמר מקום של כבוד עבור הגאון החסיד רבי ישראל שלמה זלמן בן רבי יחיאל בארעד זצ"ל שהיה מגדולי חסידי טשארטקוב ומהיושבים ראשונה במלכות. רבי זלמן נולד ב"ז טבת שנת תרכ"ו והיה תלמיד מובהק של הגאון האדיר רבי יעקב וויידנפעלד זצ"ל בעל 'כוכב מיעקב' והוסמך על ידו להוראה. חילופי מכתבים רבים שו"ת בענייני הלכה שונים נשלחו ע"י אל המהרש"ם זצ"ל והגר"מ אריק זצ"ל ודבריהם אליו נדפסו בספריהם.

במכתב הסכמה אליו בשנת תרפ"ז, כתב עליו הגה"צ רבי מאיר שפירא זצוק"ל מלובלין "שורותי אלה תעידנה בהרב החריף הגדול בתורה וביראה כש"ת הר' זלמן בארעד שליט"א, כי מכירו אני מאז הימים לתלמיד חכם מובהק ומוסמך בהוראה ואף ידיו רב לו לחדש חידושים בתוה"ק".

רבי זלמן נשא אשה מהעיר טשארטקוב, ולאחר חתונתו קבע מקום לימודו בקלויז של הרה"ק אדמוה"ז רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, ויצא שמו לשם ולתפארת ונתעלה להיות מבני היכלא וממקורביו של הרה"ק אדמו"ר הזקן מטשארטקוב זיע"א. מעשה פלא אודותיו הובא בכתבי חסידים:

להרה"ק אדמוה"ז מטשארטקוב זיע"א היה כוס בירושה מאת מרן הבעל שם טוב הק' זיע"א והיה משתמש בו בכל מוצאי שבת להבדלה. שנה אחת באסרו חג שבועות, הבחינו הגבאים שהכוס המיוחס הזה נעלם ואינו עומד במקומו בארון הכלים. מיד נעשה רעש גדול וחיפשו בכל הבית למצוא את הכוס, וחקרו ודרשו אבל ללא הועיל, והבינו שכפי הנראה נכנס אחד בחשאי ולקח הכוס.

בלית ברירה הוכרחו לגלות להרבי את הבשורה המעציבה שהכוס הקדוש נעלם וכנראה אחד חמד אותה לעצמו, ציוה אדמו"ר הזקן שיסע אחד מהמשמשים אל הערים הקרובות כדי לחפש את הכוס, ואמר שהוא מקוה שימצאו את הכוס. שאל אחד המקורבים להרה"ק, אבל יש הרבה ערים הקרובים לטשארטקוב, ובאיזה עיר יתחילו לחפש, השיב הרבי בקצרה, שיסע לאוזיראן. המשמשים החליטו לשלוח את הרה"ג רבי זלמן באהרער שיחפש את הכוס באוזיראן. רבי זלמן ידע נאמנה שלא דיבר הצדיק בדרך אומדנא, ואם הוא הזכיר לחפש באוזיראן הוא אומר שבוודאות ימצא שם את הכוס. ומיד נסע עם בעל עגלה לאוזיראן, ובדעתו היה להכנס לביתו של הצדיק ר' וועלוולע (נכד מרן הס"ק מרוזין זיע"א) שמקום מגוריו היה באוזיראן ולבקש ממנו עצה איך למצוא את הכוס.

והנה כאשר הגיע לעיר וירד מהעגלה עמד שם אברך שפניו היו ידועים קצת להרבי זלמן, וביקש רבי זלמן הימנו שיראה לו היכן דר הצדיק רבי וועלוולע, האברך הצביע בידו איך עליו ללכת עד שיגיע לביתו של רבי וועלוולע. רבי זלמן התפלל על הנהגת האברך שאינו מציע שהוא עצמו ילווה אותו לשם, למרות שכפי הנראה ידע והכיר שרבי זלמן הוא מבני היכלא של אדמו"ר הזקן מטשארטקוב ומהמקורבים אליו, נענה ר' זלמן ואמר לו בנימא של רוגז, האם אינך מסוגל לבוא עמי עד שאתה

רבי זלמן בארעד זצ"ל

מספרו ציוני מהר"ז

אות צ"ה

מספרים מהרה"צ הקדוש מרוזין זצ"ל שאמר שלא הבין מדוע קראו ליצר הרע בשם כסיל עד שבפקודת הקיסר ניקולאיי ימ"ש נאסר לשבת במאסר, אז נוכח לדעת כי באמת הוא כסיל, כי בשלמא אני הנני נמצא פה הוא בעל כרחי בפקודת הקיסר, אבל הכסיל הזה מדוע הוא הלך אחרי בלי שום כפייה רק מרצון עצמו?

אות ר"ט

בשם כ"ק אדמו"ר קדוש ישראל זצ"ל מרוזין שמעתי שאמר משל לאחד שהיה בידו פרי נאה יפה וטובה ובנו של זה כשראה הפרי ביד אביו בקש ממנו כי יתנה לו ואביו לא רצה, מה עושה הבן? קפץ וברך ברכת בורא פרי העץ ואז אביו בע"כ היה מוכרח לתנו לו שלא יהיה ברכתו לבטלה. כן אנו מברכין ברכת מלך מוחל וסולח לענוותינו ואבינו שבשמים מוכרח למחול ולסלוח כדי שלא תהיה ברכתנו לבטלה.

אות ת"ג

שמעתי מפי אדמו"ר ציס"ע הסבא קדישא מטשארטקוב זצ"ל שאמר על מו"ר הגאון האדיר הר"י וויידענפעלד ז"ל מרימלוב בזה"ל "איך ווייס נישט א יוד מיט אזוי פיעל תורה וויא אזוי עהר ווערט נישט פאר ברענט פאר יראת שמים". (איני יודע איך שיהודי כזה עם כל כך הרבה תורה, שלא יהא נשרף מיראת שמים).

אות ת"ם

אקדים לספר מה שהיה לפני רבות בשנים, כשהתחילה להתנוצץ רעיון הציונות, באו צירים שליחים לטשארטקוב, את אחד שהיה בתוכם זכור אזכור עוד הוא הרב מקלזענברג, והעירו את לבב עט"ר אדמו"ר קדוש ישראל זצ"ל לעמוד לימינם ולעזרתם, ועל זה ענה אותם הרה"ק הנ"ל "הנה הכתוב הוא אומר 'נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם כי לקתה בכפלים' וכו' ואמרו חז"ל שחטאו בכפלים במה שבין אדם למקום ובין אדם לחבירו. והלקותא היה בכפלים כי גרשו מארצם ונתרחקו מאדמתם ואבדו את בית מקדשם. ובכן צריך שתהיה נחמתם גם כן בכפלים כי ישיבו לארצם ושיבנה המקדש. והנה כפי שאתם מתארים יוכל אולי להיות כי ישיבו לציון אבל אתמה מאוד אם יבנה המקדש עת עיר ציון תטמא מאלה הציונים החלוצים" ע"כ. (הערה: ע"ע כזה בגנזי ישראל לפר' ואתחנן שנת תרנ"ו).

אות תרכ"ג

שמעתי בשם אדמו"ר קדוש ישראל מרוזין זצ"ל שפירש הכתוב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל על פי הידוע שבתורה יעקב הוא מדריגה קטנה וישראל מדריגה גדולה, ואמר שתבוא עת שלא יעקב ולא ישראל ידעו מה פעל א-ל וזה יהיה קודם ביאת הגואל שאז תהיה ההסתרה כל כך גדולה מאוד.

איך אות

שמעתי מפי הרב הגאון בנש"ק הר"י ישראלקיל לעטושאבער שהיה ראב"ד בעיר קאמיניץ פאדאלאסקי שאמר לי שיש לו בקבלה איש מפי איש מזקנו הגאון הקדוש הרב הר"י מאפטא זצ"ל שאמר "כבר

תעודת האדומרים והסכמת הגאונים

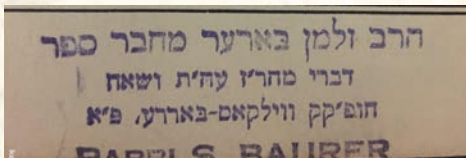
הגני סן המרועים ולפנים. שיש אצלי הסכמת ותעודת מרובים הצדיקים הגאונים, ולא הם אדומרים ההגני הצדיקים המפורסמים הקדושים והמפורסמים, מנורה המעורה, אספקלריא המאירה ביום, חיים אור עולם. רבן של ישראל, מרנא ורבנא קדוש ישראל צייע שלישיא מטשארטקוב עיי שצות לנו עשר התק והמהור. כקשית מוה נחום מרדכי שלישיא לכתוב בפקודתו, ובחמה לו טניק אדמו"ר ההגני המפורסם קדוש ומפורסם, מנורה המעורה, אספקלריא המאירה. בוק חיים, אור עולם, רבן של ישראל. מרנא ורבנא קדוש ישראל שלישיא מהוסיאטין.

ובפיכ מניק אדמו"ר ההגני המפורסם קדוש ומפורסם, מנורה המעורה, אספקלריא המאירה. בוק חיים, אור עולם רבשבי מרנא ורבנא יצחק מאיר העשירי שלישיא מרדכי משינין, ולא ארסם את כל רבניהם כסו, יען כי הם סלאו את ידי או כשנת תריס בעיר ווינק. כשהיה ברעתי להנציא לאור את ספרי ישער בת רבנים, שהיה לשיאה ענינים הברולת ועמה מה שנתתי את שפעם לספרי זה דברי מהרי"ם, ואחרי אשר אצלו מודרס עלי או. ספילא פעלין בקודש, ולא רציתי לתרום מרדכי, ורק ואת אודיע, אשר בהסכמתם יקשו מאניש לתסכו כסין גרמק, ועיז נאמר, עין חיים הוא למהוסיאטין, ובאעתיא קנין שנת תריס בעיר ווינק.

בפתיחה לספרו דברי מהר"ז

מצבת רבי זלמן בארער זצ"ל

חותמת רבי זלמן בארער זצ"ל

רבי זלמן היה ספרא רבה וכתב הרבה ספרים בהלכה ובאגדה אבל לדאבון לב נאבדו כולם בעת מלחמת העולם הראשונה וכך הם דבריו בהקדמתו לספרו דברי מהר"ז עה"ת חלק א': "מיום היותי על האדמה בתוך ד' אמות של הלכה הלכתי והרבה תורה למדתי אצל הגאון הגדול הנודע לשם ולתהלה בכל קצוי ארץ, הוא הרב הגאון ר' יעקלי וויידענפעלד מרימלוב ואח"כ בשערים המצויינים בתורה ויראת שמים שקדתי זה השער לה' צדיקים יבואו בו ושם צוה עלי ה' את הברכה.

ואני בדרך זה הלכתי ימים ושנים עדי כי יד המלחמה הנוראה נגעה בי, וביתי נשרף וכל הוני ורכושי נשדד, ותורה אשר יגעתי לא מצאתי כי היו אצלי כתובים על ד' חלקי שו"ע והרבה חידושי תורה וכולם היו למאכולת אש אשר על זה דוה נפשי יותר מכל החפצים היקרים שהיה לי וכל חפצי לא ישוו בה ומני אז לא מצאתי מרגוע לנפשי כי תמיד חשבת כי ויהי בנסוע ביום אף וחרון ביום אושם בארון מה אשאר אחרי לזכרון ועתה אחרי חמלת ה' עלי, הביאונו הלום ארצה אמעריקא בעיר ווילקסברי, פה דרשתי בשבתות ובימים טובים בתוך קהל ועדה, רחש לבי דבר טוב לחבר ספר לא לכבודי רק לשום לי שארית בארץ".

לא קל היה לחסיד גדול וגאון מובהק כדוגמת רבי זלמן לקבל סביבתו החדשה באמעריקא הרחוקה, ובהרבה מספריו ר' זלמן מתאונן הרבה על המצב הירוד של יהדות אמריקא באותם שנים, והוא מרבה בדברי תוכחה וגם בדברי חיזוק והדרכה.

רבי זלמן נלב"ע כ"ז מנחם אב תש"ט, ומנוחתו כבוד בבית הקברות דלטון סמוך לעיר סקראנטון. בשנות מגוריו באמעריקא העלה על הגליון יותר מעשר ספרים, אבל לא זכה להוציאם לאור עולם והם עומדים מוכנים ומסודרים להדפסה, ונזכיר כמה מהם: "משנת מהר"ז" על ששה סדרי משנה, "שערי חיים" פסקי הלכות לפי סדר השו"ע, "ציוני מהר"ז" ו"קבוצי מהר"ז" ליקוטי חידושים בהלכה ובאגדה, "שער בת רבים" על אגדת הש"ס "דברי מהר"ז ח"ב" עה"ת "דבש וחלב" עה"ת "לוח ארז" על מס' אבות עלון בכות על הלכות אבילות ועוד ועוד.

אות

ספריו מלאים וגדושים בפנינים יקרים וחידושים גדולים בחריפות ובקיאיות ודברי חיזוק לקיום התורה והמצוות עם רעיונות חדשים ונשגבים, וחבל שעדיין לא יצאו ספריו לאור, ומי יתן שימצא מי שרוצה לגמול חסד של אמת עם הגאון החסיד הנ"ל וגם לזכות את הרבים בחיבוריו הנפלאים.

בספריו מביא רבי זלמן כמה וכמה דברי תורה וסיפורים ממה שמעתי וראה אצל רבותינו הק' לבית רוזין זיע"א ועוד צדיקים, ואנחנו לקטנו אותם כאן לראשונה לפונדק אחד, ואם כי כמה מהדברים כבר ידועים מספרים אחרים, אין בית המדרש בלא חידוש, ויש חשיבות יתירה לליקוט זה שבא ממקור מוסמך ונאמן ביותר, מאחד מגדולי החסידים שהיה לנאמן ביתם של רבותינו הק' זיע"א. תהא זכרו ברוך.

שאצל השניה אף אם אולי הוא נקי מעבירות אבל על ידי הגאווה אומר הקב"ה "אין אני והוא יכולים לדור" ואם כביכול הקב"ה האט דארט קיין פלאץ נישט, מכל שכן אנו. אבל אצל זה שאין בו גסות רוח רק שיש בו עבירות, מפורש בתורה הקי' "כי אני ה' שוכן אתם בתוך טומאתם", ואם הקב"ה כביכול יש לו שם אכסניא אז אני אתאכסן אצלו.

מספרו דברי מהר"ז ח"א

פר' מטות

שמעתי מפ"ק כ"ק אדמו"ר קדוש ישראל שליט"א מטשארטקוב בשם חותנו אדמו"ר מסדיגורא זצ"ל שבעת שהמציאו מסילת הברזל והטלגרם אמר שיש מזה ללמוד מוסר כמה חשוב ויקר הרגע, וכמה חשוב ויקר הדיבור. וסיים ואמר: "ואני אומר שמהטלגרם יש ללמוד שכשמדברים כאן נשמע מרחוק שם, וממסילת הברזל יש ללמוד שהיום האדם כאן ומחר הוא שם. וממילא כשם שבמעשה המצות בפועל צריך שתצטרף אליו המחשבה טובה וכנ"ל, כמו כן בלימוד התורה והמצוה שהוא עולה לו כמעשה צריך גם כן מעשה הלימוד בפה ובכוונת הלב".

מספרו דברי מהר"ז עה"ת מהד"ת

פר' ורא"ה

הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה וכו'. מצינו בחז"ל שאמרו שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים והיינו שעל ידי שבעל החולה יש לו אמונת חכמים באמת ועל ידי החכם הירא והמאמין באמת בא-ל יתברך ובתורתו, ורצון יראיו יעשה להמשיך רפואה שלימה מן השמים להחולה.

ועובדא ידענא מה שעני ראו ואזני שמעו שלפני אדמו"ר סבא ציס"ע זצ"ל מטשארטקוב בא איש אחד מארץ רוסיא בבקשה לפניו עבור בנו שהוא צריך לעמוד על מבחן הצבא שיצא לחפשי, ואדמו"ר בירך אותו שינצל מעבודתם, אמנם האיש הנ"ל התעקש ולא היה די לפניו הברכה הזאת מפני שהמנהג היה אז בארץ רוסיא אשר בין הקאמיסיע בוחני הצבא יושב אדון העיר או הכפר, ואפילו אם כולם פטרו את הנבחן היה הרשות והכח ביד האדון הנ"ל לבדו לקבלו לצבא. ולאשר שהאדון הזה היה שונא להאיש הנ"ל לכן ביקש מאדמו"ר זצ"ל ואמר שבשום אופן לא תוכל להיות ישועתו שיצא בנו לחירות עד אשר הרבי יברך אותו שבאותו עת ורגע אשר בנו יופיע לפני הקמיסיע ימות האדון במיתה חטופה.

ואדמו"ר זצ"ל בשמעו כן ממנו שחק מעט ואמר הלא כבר נתתי לך את ברכתי, והוא באחת התעקש וטען טענתו ואדמו"ר זצ"ל בכל פעם ענהו כמקדם ופטרוהו מלפניו. כעבור איזה שבועות בא מכתב מהאיש הנ"ל בזה"ל אבקש להודיע לרבינו הקדוש כי כן היה כמו שהבטיח לי שבאותו הרגע שבני פתח הדלת לעמוד למבחן נפל האדון ממושבו ארצה ומת. וכאשר קראו לפני אדמו"ר זצ"ל המכתב הזה אמר בזה"ל "א פלא ווייט דער כח פון אמונה איז באופן שהאמת ואמונה היא סיבת כל הניסים".

פר' ראה (וגם בספר דבש וחלב פר' ויצא)

שמעתי מהרה"ק ר' יחנני זצ"ל מראחמעסטריפקי שאמר על דרך צחות שבעלי האכסניות המה מקיימים מצות הכנסת אורחים יותר מכל שאר בני אדם. כי הבעלי בתים לא יכניסו אלא אורח אחד או ב' אורחים אבל הבעל אכסניא הוא מקבל את כל הבא אצלו, ויקבל את כולם בסבר פנים יפות ולא ימנע מהם מכל אשר תאוה נפשם, מאכלים טובים חדר מיוחד והכל יעשה עבורם בחשק וברצון טוב לקדם את פניהם בשמחה. והגם כי בעת אשר האורח יתפטר ממנו ללכת לדרכו אז הוא דורש מעות ממנו, זהו רק משום שהוא אנוס ומוכרח לזה שהרי

אמרתי והסכימו על זה בבית דין של מעלה שהמסרב ועובר על גזירת בית דין אף לאחר מיתתו זאל עהר פארווארפען ווערין אין כף הקלע ולא יהיה לו תקומה".

בספרו ציוני מהר"ז ח"ב

(אות שני')

שמעתי מפי אדמו"ר קדוש ישראל מטשארטקוב זצ"ל שאמר שהצדיק הגם כשהוא לעצמו הוא טהור ונקי מחטא, אבל עכ"ז עוד האחריות של בניו ותלמידיו עליו, שעל ידם מגיע הפגם להרב או להאב, ויכול הוא ח"ו להשפט עליהם.

ועל פי זה ביאר הענין המובא בחז"ל (ברכות כח): כשחלה רבי יוחנן בן זכאי ונכנסו תלמידיו לבקרו כיון שראה אותם התחיל לבכות, ולשאלתם על מה הוא בוכה אמר להם שיש לפניו שני דרכים ואינו יודע באיזה דרך מוליכים אותו.

וביאר שרבי יוחנן בן זכאי רמז לתלמידיו בזה, ואמר להם שיש לפניו שני דרכים, דרך אחד שלו ודרך השניה של תלמידיו, ואינו יודע באיזה דרך מוליכין אותו, והיינו שכשהוא לעצמו בטוח הוא, אלא שעל ידי התלמידים יוליכו אותו בדרך השניה. ועיין בספר תפארת ישראל להקדוש הנ"ל שמבאר שם באריכות יותר.

ודבר זה עצמו הוה ביעקב אבינו ע"ה שמיאן להתנחם על בנו ואמר "כי ארד אל בני אבל שאולה", והיינו על פי מה שאמרו חז"ל בשבת (קנא). דאין חיה שולטת באדם עד שנדמה לה כבהמה. והביאור בזה הוא כי האדם יש לו צלם אלקים ועל ידי זה אנחנו על כל הברואים וכמ"ש "ורדו בדגת הים" וכו' אבל אם האדם יחטא סר ממנו הצלם אלקים ועל ידי זה יכול הוא להיות למאכל לבהמות וחיתו ארץ. ולזה כאשר יעקב אבינו ע"ה שמע כי "טרוף טרוף יוסף חיה רעה אכלתהו" שפט מזה שבנו היה ח"ו בעל עבירה שסר ממנו הצלם אלקים, ולכך אמר כי ארד אל בני אבל שאולה וימאן להתנחם.

(אות שפ"א)

בתפלת יקום פורקן שאנו מתפללין בו על חיי אריכי ומזוני רויחי זורעא חיא וקיימא אשר לכאורה השלש אלו בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא רק במזלא, ואיך אפשר להתפלל על זה? ונראה לומר דהא דאמרו אין מזל לישראל זה דוקא ביחיד אבל ברבים זכותם גדול מאוד שעומדים למעלה מן המזל

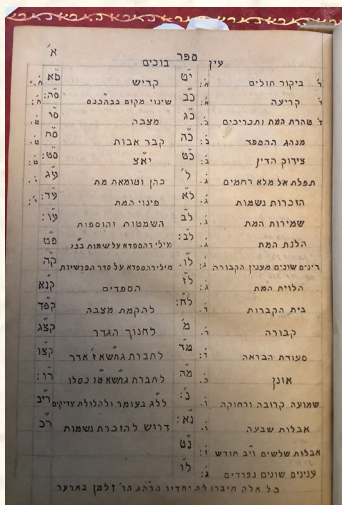
עיין במהרש"א שבת (קנו. ד.ה. אין מזל) שכתב בפירוש דזכות הרבים אינו תולה במזל כלל, ועיין עוד במהרש"א קידושין (לט. ד.ה. שכר מצוה) שכתב שם גם כן דזכות הרבים שאני.

ובזה יונח לי מה שבתפלת יהי רצון לשבת מברכין החודש מסיימין בזכות תפלת רבים, וישנם שאומרים בזכות תפלת רב שתפלה זאת הוא תפלת רב בגמ' ברכות (טז.): ויש שאין מזכירין כלל שום זכות, אבל בבית הכנסת של אדמו"ר הסבא קדישא זצ"ל מטשארטקוב אמרו 'בזכות תפלת רבים', ובכן נ"ל דבציבור יש לומר דוקא 'בזכות תפלת רבים' והוא גם כן על פי חז"ל בברכות (ח). אבל ביחיד יכול לתלות בזכותא דרב.

(אות שצ"ב)

הגאון הקדוש מאפטא זצ"ל נסע פעם אחת לאיזה עיר והכינו שם עבורו ב' אכסניות, שניהם היו גבירים והנהיגו ביתם בהכשר ויתרון והיה להם דירות מרווחות לקבל בביתם אורח יקר כזה. אך על אחד היו מרננים על עבירות עריות רח"ל אמנם פלוני זה ידע ערכו והיה שפל בעיניו, והשני לא היה עליו שום רינון רק היה בעל גאווה "א כותל מזרח יוד".

ובחירת האכסניא הניחו על הרה"ק עצמו כי יבחר לו באיזה שירצה, ובחר בזה שהיו מרננים עליו ושם התאכסן. ואמר הרה"ק מאפטא

אחד מספרי רבי זלמן בארער זצ"ל שנעדיין בכתב יד

ואמר אם באמת הוא דבר ה' והוא רצון הבו"ה "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב".

פ"ק ק"ל

כ"ק אדמו"ר סבא קדישא זצוקל"ה מטשארטקוב בראש השנה קודם הסתלקותו המליץ על ישראל ובתוך דבריו אמר "רבש"ע אתה הוא שנקראת א-ל מלא רחמים, מה יתן ומה יוסיף החטא היותר גדול בישראל לעומת מי שהוא מלא רחמים, ממש כטיפה מן הים ממש". ואחר כך אמר "הדור של היום נאה יותר מן דור המדבר, א קינץ זיי האבען גיזעהן אזעלכע נסים ונפלאות און מהאט אזא רעבין משה רבינו, אבער היינט נעביך יודין זענין אזוי בשפל המצב און אזא הסתרה אין האלטיין זיך ביי דער אמונה, זאג איך אז דאס היינטיגען דור איז אסאך שעניר פינים דור המדבר".

דבש וחלב עה"ת

פ"ר וי"א

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך להרה"צ הקדוש מרוזין זצל"ה בא איש אחד שהיה צריך ישועה גדולה והרה"צ ז"ל בירך אותו ואמר אליו השי"ת יעזור לך. וענה ואמר אותו איש, רבי, ועד שיעזור לי! על זה אמר אליו הרה"צ, ועד שיעזור לך ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וכו'.

וזה הענין כאן הדישועה הגדולה יש לה זמן קצוב מאתו ית' אבל הלא האדם צריך אף עד שיבוא הישועה הגדולה גם כן לישועה. לזה הבטיחו הקב"ה ליעקב אבינו ע"ה דעד שיבוא הישועה הגדולה לא יעזוב אותו.

הגדת מהר"ז על הגש"פ

לשבת הגדול

שמעתי מפה קדוש אדמו"ר ציס"ע זצ"ל מבאיאן בשבת הגדול שסיפר מא"ז אדמו"ר קדוש ישראל מרוזין זצל"ה שבכל שבת הגדול קודם שהתחיל לומר תורה אמר שהיה רב אחד אשר בשבת הגדול היה דורש מענין התשובה שבני ישראל יראו להשתדל לעשות תשובה ובשבת תשובה דרש מענין שריפת החמץ. והרייזינו זצ"ל סיים על זה ואמר שכהוגן דרש הרב הנ"ל והתחיל לומר תורה על זה.

וכן אדמו"ר זצ"ל מבאיאן גם הוא כל התורה שאמר אז היה סובב והולך בדרכי התשובה.

הא לחמא עניא

חז"ל בר"ה אמרו כי בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, וכ"ק אדמו"ר ציס"ע אבירי יעקב זצ"ל מסאדיגורא אמר כי בניסן בבחינת חסד ניגאל, לזה אנו מעוררים בזה החודש מדת החסד בגביית מעות חטים קודם החג ובהזמנת אורחים על השולחן ואנו עושים אתערותא דלתתא לעורר אתערותא לעילא לקרב גאולתינו ופדות נפשנו.

מרור

בטשארטקוב אצל אדמו"ר הסבא קדישא זצ"ל ראיתי שהניחו חריין מלל בתוך עלי שאלאטיין וכה אכלו המרור.

הוא צריך למעות לקנות אוכל להכין עבור אורחים חדשים אשר יבואו. וכן שמעתי מפ"ק אדמו"ר קדוש ישראל זצ"ל מטשארטקוב שביאר מה שאנו אומרים זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכו' למענך אלקים חיים, והיינו שאנו מבקשים על החיים טובים כי זאת הלא אנו צריכים למענך אלקים חיים, שכל זה אנו צריכים ועושים למענך, תלמוד תורה ישיבות בתי כנסיות מדרשות הכנסת אורחים ועוד כדומה.

וזה היה כוונת יעקב אבינו ע"ה שאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך וכו' אז בודאי אעשה רצונו ית"ש והיה ה' לי לאלקים כי בלא זה הלא א"א לעשות רצונו ית"ש.

מספרו שער בת רבים על אגדות הש"ס

סוכה ט'

"כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה". הכוונה בזה י"ל על פי מה שמספרים מאדמו"ר זצוקלה"ה מרוזין ז"ע ששאל אותו אחד על ענין הסוכה היתכן דבר שכל השנה כולה היא רפת של גלים ופתאום בסוכות מתהפכת להתקדש ולטהר בקריאה דקדושה סוכה שמה? והשיב כי גם בסוכות אם נכנס עגל לסוכה היא גם כן רפת בקר כמקודם ואך תקרא סוכה אם נכנס לתוכה אדם ולא בהמה. וזהו המכוון כאן, דהנה שלמי חגיגה כולו לבעלים ורק האימורין לגבוה סלקו ואפילו הכי נתקדשה כולה להיות נקראת חגיגה על ידי האימורין שלגבוה סלקו. כמו כן במצות סוכה, אם נכנס לתוכה אדם לומד תורה ואומר דברים שבקדושה על ידי זה חל עליה שם שמים גם על האכילה והשתיה וכולו לה; אבל באכילה ושתיה בלבד נקראת רפת ולא סוכה. וזה שמעתי הוא הענין שטוב להתפלל ביחד עם הצדיק כי הצדיקים המה בדמיון האימורים ותפלתם לגבוה סלקו ועל ידם חל שם שמים גם על כל העם וממילא כולו לה.

ספרו על תהלים

פ"ר כ"ב

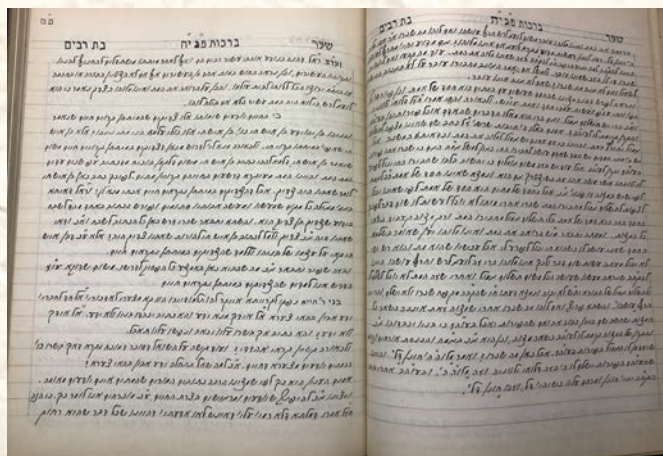
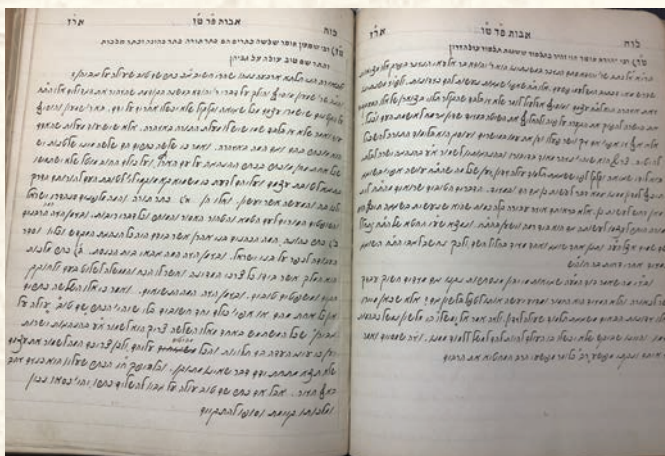
ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם, אמר אדמו"ר מסאדיגורא זצל"ה שהתוודה דוד המלך ואמר: ואנכי תולעת ולא איש "חרפת אדם", שהוא חרפה לאדם הראשון שנתן לו שבעים שנה משלו, "ובזוי עם" און עס איז א בזיון פאר דעם עולם אז איך בין דער מלך איבער זיי.

פ"ר צ"ב

ואמונתך בלילות מארה"צ הקדוש מרוזין זצ"ל "ואמונתך בלילות", אמר שהאמונה הוא לפי הלילות ר"ל לפי טהרת הלילות כן זוכה לאמונה.

פ"ר קי"ט

כשקבלו למאסר את כ"ק אדמו"ר זצוקל"ה מרוזין אמר "שרים רדפוני" מזה לא אירא ולא אפחד כי ידעתי כי זהו "חנם", אך "ומדברך פחד לבי" אולי דבר זה שהביאו למאסר הוא דברין. וברגע נתיישב

כתבי הגד"ח רבי ישראל שלמה זלמן בארער זצ"ל

מכתבים למערכת

למערכת הגיעו תגובות רבות מאת הקוראים החשובים ובו הביאו הערות והארות. לפניכם חלק מהמכתבים שהתקבלו, ובעזרתם נבנתה מערכת מכתבים ותגובות. תודתנו לכל אחד ואחד אשר הקדיש מזמנו היקר ושלה את דברו, זכות הרבים תלוי בו ותגן עליו בכל מילי דמיטב.

מכתב א'

שלום וישע רב,

יישר כח גדול על הירחון שלכם יקר שביקרים ואין דומה לו, הנפלא ביותר הנדיר בסוגו, שמעטים כמוהו, המשיכו לזכות אותנו בדברים הנפלאים.

בכל הברכות, בית צדיקים יעמוד, בכבוד הראוי. שמואל אלברט

מכתב ב'

ב"ה י"ט שבט שנת פ'עלת צדיק תשפ"ד לפ"ק לונדון יצ"ו

אמע"כ חברי מערכת 'ירחון בית רוזין' הדולים ומשקים מבאר מים חיים של רבוה"ק ז"ע

אחדשה"ט. בראשית דברי אבוא להודות בתוך כל קהל עדת הנהנים תמידין כסדרן מן הגליון המהולל המלא מון אל זן קנקן חדש מלא ישן, ובודאי רב זכותכם לדובב שפתי ישנים, ויה"ד שתזכו עוד רבות בשנים להגדיל תורה ולהאדירה מתוך שמחה ונחת.

בגליון הקודם (מ"ד) נכתב אודות משפחת ראללער הנכבדה ורבניה, וחשבתי היות כי יש בידי כמה נקודות אשר יועילו לשלימות היריעה, אמרתי אבוא אעיר"ה במגלת ספר. ולמען סדר הדברים, חלקתים לשני חלקים כאשר תחזינה עיניכם.

אציין כי על הגאון הקדוש בעל באר חיים מרדכי מניאמץ זצ"ל אין מן הצורך להאריך, כי כבר נודע גדלו ושמע פרשת גדולת מרדכי בכל תפוצות ישראל שהחזק לגאון וקדוש עמוד ההוראה מיד ולדורות, ומ"מ העתקתי כאן מעט מה ששייך לעדתינו קהל חסידי רוזין להצרותיהם ולטירותיהם, ולתועלת הענין לא סדרתי הדברים כדרך הערה על הגדפס בגליונכם, רק קמא קמא דמטי, והמעייין יבין מאליו.

הגאון רבי יצחק אייזיק יהודה לייב ראללער זצ"ל אבד"ק פאנזעשט יצ"ו ומח"ס באר יצחק

א] אודות יחוסם שהג"ר שמשון זצ"ל אבד"ק האדראו ה' בן אחר בן מהגאון בעל מצודות דוד זצ"ל, אציין עוד כי מצד אמו ה' הגר"ש מיר"ה של הגה"ק בעל סמיכת חכמים זצ"ל, וכן התייחס כנצד למשפחת השר רבי שאול וואהל זצ"ל [מלך פולין ליום אחד], וכן ה' מגזע קדוש של המהר"ל מפראג זצ"ל, והגאון רבי עקיבא כ"ץ ס"ט זללה"ה אב"ד שאלוניקי יע"א שה' מגולי פארטוגאל אשר הגלה

עם הגולה אשר הגלתה בגזירת גירוש ספרד, שע"פ הקבלה שהיתה בידיהם הגיעה שלשלת יחוסם עד לדוד המלך ע"ה ועד לאהרן הכהן ע"ה.

ב] אודות הגאון רבי יצחק יהודה אייזיק ראללער זצ"ל אבד"ק פאנזעשט יצ"ו, הנה נכון הדבר שציינתם כי מתחילה ה' מחסידי טשארטקוב, ואח"כ כשעבר מון אדמ"ר הראשון מבוהוש ז"ע לעירו [בשנת כתר"ר לפ"ק, וזה ע"פ מעשה שה' עמו הקשור בשמו של מון הס"ק קדוש ישראל מרוזין ז"ע ואכ"מ], הסתופף גם הוא בצל קורתו, וכמובא גם באהלי יעקב המצויין בדבריים [ומש"כ בס' הנאדר בקדושים (עמ' שמ"ז) - לכאף הכונה לאביו, וצ"ע].

הרב מפאנזעשט עצמו ה' אדם גדול מאד בתורה ובידיה מתנהג בחסידות ובפרישות, בנו הגאון הקדוש בעל באר חיים מרדכי מניאמץ זצ"ל כיבדו והעריכו מאד בחייו ובמותו, הא כיצד, בחייו כל חלק משלשת חלקי ספר תשובותיו, מעוטרת בראשו בתשובה שכתב לאביו הגאון זצ"ל, מלבד תשובות נוספות אליו, וכן הכניס סימן אחד מחידושי אביו זצ"ל (באר חיים מרדכי ח"ג סי' י"ז), כמ"כ בכמה מתשובותיו יצא רבינו לקיים דברי חכמים, כשהוא מוכיח צדקת פסקי אביו הגדול כיד ה' הטובה עליו (ראה למשל באר חיים מרדכי ח"ב סי' כ"ג).

ובמותו טרח ויגע בעצמו להעמיד לו שם ושארית בכינוס שמועותיו למקום אחד ובשמו יקבנו 'באר יצחק' לשמו ולזכרו, והדפיסו בשעתו יחד עם מאמר 'שירת דבורה' [ע"ש אמו מרת דבורה ע"ה] שהופיע אח"כ ב'ילקוט מאמרי באר חיים מרדכי' ש"ל בשעתו ע"י זקני הגאון הצדיק המפ"ר רבי שמואל זצ"ל במסגרת מכון בוהוש.

ולא עוד אלא שובכל פעם כאשר הגה"ק בעל באר חיים מרדכי מביא בספריו את אביו, מתעטף תחילה בעטרת של דרך ארץ וכבוד התורה באופן מופלג, וכמ"כ בכל פעם שחותם שמו בהקדמה או בשער ספרו, חותם עצמו כבן לאביו, בנקל לשער מזה גדל הערצתו אל אביו ומורו שהביאו לחיי עוה"ז וגם לרבות לחיי העוה"ב. כמ"כ שם ספרו הראשון 'חידושי בן יאיר', הכי קרא שמו לכבוד אביו ואמו כמבואר בהקדמתו שם.

ג] אודות הרב מפאנזעשט ז"ל לא כתבתם כמעט מקורות חייו, ואעתיק בזה מן הרשום עמדי. בנעוריו יצק מים על ידי הגאון האדיר שר התורה רבי ארי לייבוש הלוי איש-האראוויץ זצ"ל אב"ד דק"ק סטריי וסטאניסלאוו שה' נכדו של הגאון רבי משולם ישכר זצ"ל בעל שו"ת בר ליוואי שעל

ידו ה' קשור עמו גם בקשרי משפחה, וראה בספרו הגדול שו"ת הרי בשמים (סי' רכ"ח) תשובה אליו מיום י"ד מנ"א שנת תרנ"ה בזה"ל: "ישאו הרים שלום לכבוד תלמידי שארי ידידי הרב הגדול החריף המופלג בתו"י מו"ה יצחק אייזיק ראללער נ"י אבד"ק פאנזעשט יצ"ו במדינת רומעניען, מכתבך הגיעני ע"ד וכו' [שאלה חמורה בדין קידושי שחוק], דברי מורך ידיך דור"ש באהבה".

כמ"כ מציון גם עוד תשובות אליו בשו"ת שאילת שלום (תנינא סי' ק"א, ושם סי' קט"ו) להגאון הנודע רבי שלום טויביש זצ"ל גאב"ד באטאשאן [בן הגה"ק רבי שמעלקא טויביש זצ"ל גאב"ד יאס בעל חיי עולם והגהות רש"ש טויביש ועוד, בן הגה"ק רשכבה"ג רבי אהרן משה טויביש זצ"ל גאב"ד יאס בעל קרני ראם על המהרש"א ושו"ת תועפות ראם], ובשו"ת חיים של שלום לבנו מ"מ הגאון הנודע רבי חיים טויביש זצ"ל (ח"א סי' ד', ושם סי' ע"ד - ע"ו, ח"ב סי' ע"ו). וכן מוזכר בשו"ת לבושי מכלול (סי' י"א) להגאון המפ"ר רבי יחיאל מיכל הינבויער זצ"ל מנינוב בעל שו"ת הד"ר [שהסתופף גם בצל רבוה"ק מהוסיאטיין ז"ע ועוד כידוע ואכ"מ], ועוד.

ד] מענין עיר פאנזעשט, אציין כי בקהלת קודש זו כיהן בעבודת אב"ד גם הגאון רבי מתת' לנדא זצ"ל בנו של הגאון הקדוש בעל ברכת יוסף מיאס זצ"ל [אשר חיבה יתירה נודעת לו מגאון עווינו מון הס"ק מרוזין ז"ע ואכ"מ] והמוציא לאור של הברכת יוסף.

ה] ואמנם טעות נשתרבה בדברייכם, במה שהבאתם תמונת מכתב מהרב מפאנזעשט, אשר באמת אינו ממנו כלל, רק מהג"ד יצחק אייזיק ראללער ז"ל אבד"ק דאמבאך (במדינת עלזאס), אשר מפני דמיון השמות ביניהם כבר נשתבשו רבים להחליפם זה בזה.

הרב מדאמבאך הנ"ל חיבר ספר 'דברי יאר' על התורה ג"ח (חלק הראשון י"ל בבערלין בשנת תרמ"א), אשר גם שם ספרו זה נחת מקום לטעות בו בהרב מפאנזעשט אשר בנו הרב מניאמץ חיבר ספר 'חידושי בן יאיר' ע"ש אביו ז"ל וכנ"ל. כמ"כ חיבר ספר 'מצבת עולם' וספר 'המלחמה והמצור'.

ואם כי לא ידענא בבירור מוחלט, אך ע"פ מיעוט ידיעתנו לא ה' לו להרב בעל דברי יאר שום קירבת משפחה להרב מפאנזעשט ז"ל, אם כי אין הדבר מוכרח, ובפרט שבהקדמת ספרו דברי יאיר מדגיש כמ"פ את יחוס משפחתו הרוממה 'המיוחסה הישראל', וזה מכוון עם מה שהרב מפאנזעשט ה' באמת נצר בן אחר בן מהגאון בעל מצודות דוד ז"ל ומסטרא דנוקבא נכד הגה"ק בעל סמיכת חכמים

ז"ל, וע"ז נאמר ברוך ה' יודע.

ו] מה שכתבתם שה' לו עוד בן הגה"ה רבי יצחק יעקב גאטליעב ז"ל מעיה"ק צפת, לא נתבאר בדבריהם מהיכן לכם ידיעה זו. ואמנם כנים הדברים שבשרש"ת באר חיים מרדכי מהגאון מניאמץ ז"ל (ח"ב סי' ס"ג) מובא תשובה שכתב 'לאחי אהובי המוכתר בתורה חסידות ויראה וכ' מו"ה יצחק יעקב גאטליעב נ"י בעה"ק צפת חובב"א, אך הדברים תמוהים וכאשר כבר עמדו בזה כמה מכותבי קורות הדורות, כי לא נודע זה בלתי משורה זו בבאה"מ.

בהזמנות נסיתי לשער שתשובה זו לאו מד בר רב אשי חתים עלה, רק יצאו מתח"י חתנו בזיו"ר הג"ר אליעזר צבי גאטליעב ז"ל, שאולי ה' לו אח בשם זה. – ואמנם אפשרות זו יש לשלול מכל וכל, ראשית משום שכל הרגיל בלשונו הזהב של הגאון מניאמץ בספריו, יבחין מיד שהלשון בתשובה זו הוא ממש הלשון שבכל הספר, והיה הכל שפה אחת ודברים אחדים. וגם צריך בירור אם בשנת כתיבת התשובה כבר ה' חתנו הג"ל.

כמו"כ ה' אפשר לשער שבאמת לא ה' אחיו כלל, רק בלשון חיבה כתבו. אך כמובן שגם זה בלתי ניתן כלל להעמיד על נכון, הן מפני שבכל ספריו הרבים של הגאון מניאמץ לא מצאתי לשון כעין זו, ומה נשתנה שואל זה שבסב"כ – כפי הנראה מתאריו בלשון התשובה – לא ה' דוקא הארוך בדורו, ודוקא אצלו מצא הגאון מניאמץ סיבה להחשיבו כאת. והן מפני שבסיום התשובה כפל והגיש היותו אחיו.

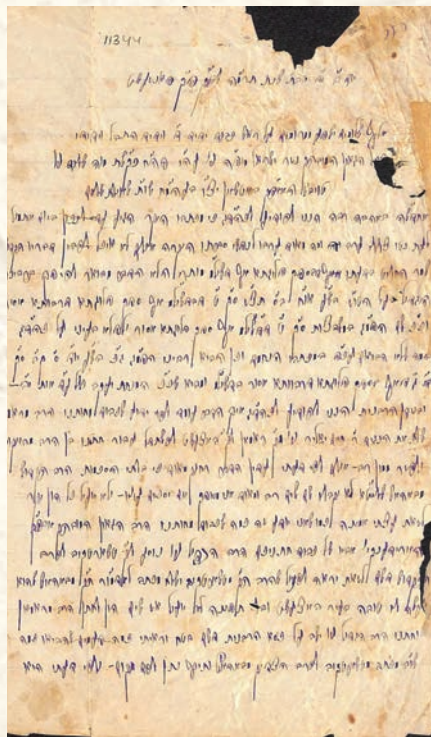
סוף דבר לא זכינו ל"ע"ז לכיון אל אמיתת הדברים בזה. גם מפי זקני הגאון הגדול רבי יואל טאביאס שליט"א גאב"ד שיכון ו' ב"ב, אשר מלבד מה שרוב חלקו בהדפסת ספרי הגאון מניאמץ, הרי בקי ומכיר היטב בכל פרטים אלו, וכמדומה בזכרוני שלא הישיבני דבר ברור בזה.

ובזה אצא ואומר שלום שלום בכפילא, שלום שלום לרחוק ולקרוב, שלום לכם ושלום למעשי ידיכם, והרני מסיים מעין הפתיחה בשבא אכסניא מכובדת זו אשר על ידה מתדובב שפתי ישנים רבותינו הקדושים ז"ע, ויהי ה' עמכם עוד רבות בשנים להגדיל תורה ולהאדירה כאו"נ.

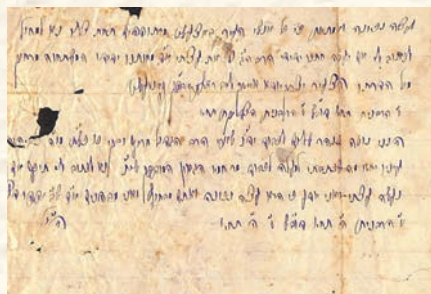
הכו"ח בהוקרה

אברהם יעקב באאמ"ר הגאון רבי חיים מרדכי שליט"א טאביאס המו"ל מחדש ספרי הגאון בעל באר חיים מרדכי מניאמץ זצ"ל

[מפאת חוסר מקום מובא רק חלק מהמכתב ועוד חזון למועד]

דף א' ממכתב מגה"צ רבי יצחק אייזיק ראללער זצ"ל ובתוך דבריו מזכיר כמה פעמים רבוה"ק לבית טשארטקוב ובאה"ט

דף ב' ממכתב מגה"צ רבי יצחק אייזיק ראללער זצ"ל ובתוך דבריו מזכיר כמה פעמים רבוה"ק לבית טשארטקוב ובאה"ט

מכתב ג

כ"ד טבת תשפ"ד

לכבוד מערכת ירחון בית רוזין

בראשית דברי אודה על כל הגליונות המלאים מזן אל זן באוצרות רבוה"ק ז"ע זכות רבוה"ק זכות הרבים תגן עליכם להמשיך ביתר שאת ויתר עוז לאויזש"ט.

א. בקשר לנכתב בירחון חודש תשרי

ששלח הרב מ. ד. ג. ומביא שם תמונה מקובץ 'הנאמן' עם הקדשת הגר"פ ביברפלד זצ"ל לכבוד הרה"צ מסדגור, ונסתפק למי כוונתו, לענ"ד נראה שהכוונה להרה"צ ר"ש זצ"ל היות וראיתי בארכיון האוגר בתוכו הרבה מספרי ר"ש, קובץ 'הנאמן' עם הקדשה כע"ז.

ב. בקשר לנכתב בירחון חודש חשוון מעשה שסיפר הגרמ"א פריינד זצ"ל בשם הגה"ק מצאנו ז"ע אודות פטירת מרן הסב"ק מרוזין ז"ע, הסיפור בתוספות קצת, וכפי ששמעתי כע"ז מהגה"ח ר' יהושע אקער שליט"א (הובא בספר 'סיפורי חסידים' להרש"י זיון, מועדים יוה"כ 87) בין החסידים שהיו באים אל הס"ק מרוזין בכל שנה לימים נוראים, היה חסיד בשם ר' אשר, הסב"ק היה מכבדו מאוד ואמר עליו שיש לו נשמה גבוהה, ר"א היה איש חלש וסבל ממחלת הראיה, והסב"ק היה מצווה לאכול ביוה"כ, בין שחרית למוסף היה מכניסו לחדרו המיוחד, והיה גוזר עליו לטעום ממוזנות שהוכנו בשבילו, ור"א עשה כמצות הסב"ק, ביוה"כ שנת תר"י התעמק הסב"ק בתפילת שחרית ולא יצא מהקלויז להנפש כדרכו, ולא קרא לר"א ולפיכך התענה ר"א כל היום, ונחלש מאד ולמחרתו נפטר לב"ע. כשנודע הדבר להסב"ק הצטער מאד ואמר 'נפש תחת נפש', וביוה"ק שנת תר"א הרגיש הס"ק צימאון נורא, ופנה אל הקהל, ואמר שהוא צמא, ומכל הרבנים הגדולים שהיו שם לא עלתה על דעת אחד מהם, שאם הסב"ק אמר כן בודאי מרגיש שבנפשו הוא, ויש פיק"ג בדבר, ומכיון שלא התירו לו, סבל הס"ק וקפצה עליו מחלת הלב שקורין 'הערץ-ואססער זוכט', ולא עמד מחליו, עד שעלתה נשמתו בטהרה ביום ג' חשוון, ז"ע ועכ"י.

ג. בקשר לנכתב בירחון חודש חשוון אודות בני הרה"צ ר"ד הלפרין זצ"ל, ולא נזכר בן בשם 'ישראל' כשם חותנו הסב"ק על אף שנולד לו בן בשנת תרכ"ב, וכמו"כ נולד לו בן בשנת תר"א (ושמא נולד עוד לפני ג' חשוון) ושמא היה לו עוד בן ולא נמצא מקורות ברורות ע"ז.

ד. בקשר לנכתב בירחון חודש טבת מכתב הרב יצחק ווייס בא"ד ולכאורה בת זה נולדה לרבנו לפני ביתו ציפורה פייגא דבתו צ"פ נולדה בשבט תרל"א ובת זה כבר נפטרה בטבת תרל"ב, ולכאורה אין זה ראי' ברורה ואולי נולדה אח"כ ונפטרה סמוך ללידתה כמו שהיה מאד מצוי בימים ההם (על אף שכתוב שנחלתה היינו במחלות שהיו מאוד מצויות אז).

בברכה התורה,

דוד ראבינאוויטץ ב"ב יצ"ו

תגובת המערכת: בנם האחר הילד משה מנחם מרדכי הרי נולד בחודש אדר א' תרל"ב, ע"כ לא יתכן שנולד בתם בשנה זו.

יוצא לאור ע"י מערכת ירחון בית רוזין שע"י ממלכת שיחא אבירים

בנשיאות מוריגו הרה"צ רבי ישראל שלמה חיים שארף שליט"א

להצטרפות להערות ולהארות נא לפנות לדוא"ר yarchonbeisruzin@gmail.com

'קול תפארת רוז'ין'

אנשי בשורה אנחנו היום בהופיע אוד חדש מציון,
מערכת חדשה אשר בה יוכלו הצמאים לדבר ה',
לשמוע ולהתחבר לקדשי בית רוז'ין, ולהתענג מנועם קדשם.
מגישים אנו לפניכם תוכן מלא וגדוש בכמות ובאיכות,
עם ערך רב הכולל בתוכו שלוחות רבות ומגוונות.

השמיעני
את קולך
כי קולך
עדב

- 1 מפיהם של רבותינו הקדושים זיע"א דא"ח, שמועסן, נוסחאות, וניגונים ועוד מפ"ק של רבוה"ק זיע"א.
- 2 ניגונים ניגוני קודש המושרים בחצרות קודש, שנתחברו ע"י חסידים ואנשי מעשה.
- 3 סיפורים עובדות וזכרונות מפי חסידים.
- 4 שיח חסידים חסידים מספרים ביניהם.
- 5 ירחוק בית רוז'ין והמסתעף.

מספרי הקול:

בארה"ב: **1-641-741-8202** | בארה"ק: **08-302-4700**

אימייל למשלוח תגובות הצעות ודעיונות:
machonsiachabirim@gmail.com

יהא רעוא שחפץ ה' בידינו יצליח, ונזכה להגדיל תורה ולהאדירה לתפארת ממלכת בית רוז'ין, ויקויים בנו במהרה עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים.

בברכה,
ממלכת שיח אבירים

